

**Treball fi de grau
Facultat d'educació**

Emergència! Com actuem?

**Llibre infantil i guia didàctica per introduir
els primers auxilis a l'aula**

Doble grau en Educació Infantil i Primària

Nuria Franco Martos

Modalitat creació d'un producte

2020-2021

Tutor: Albert Batalla

A la meva parella pel suport i per confiar sempre en mi.

A la meva família per sempre ser-hi quan necessito ajuda.

A la meva cosina per les il·lustracions tan maques.

A la meva companya de coavaluació per acompanyar-me en aquest últim tram
del camí universitari.

A les meves amigues per deixar-me compartir preocupacions i donar-me ànims
quan més ho he necessitat.

A les persones expertes que han dedicat una estona del seu temps a ajudar-
me a millorar els meus productes.

I a l'Albert, el meu tutor de TFG, que m'ha donat la confiança que a vegades
em faltava i que m'ha recolzat durant tot el treball.

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	5
2. OBJECTIUS.....	8
3. MARC TEÒRIC.....	9
ELS PRIMERS AUXILIS.....	9
Definició de primers auxilis.....	9
Coneixements bàsics sobre primers auxilis.....	10
Aspectes específics de les escoles.....	18
LA LITERATURA INFANTIL.....	19
Definició de literatura infantil.....	19
Característiques d'un llibre infantil.....	21
Parts d'un llibre.....	22
El llibre com a eina didàctica.....	23
Els llibres i la salut.....	25
4. METODOLOGIA.....	28
FASE 1. Detecció del problema.....	28
FASE 2. Decisió del recurs.....	28
FASE 3. Redacció del llibre infantil.....	29
FASE 4. Modificació del llibre infantil.....	32
FASE 5. Les il·lustracions.....	37
FASE 6. Creació de la guia didàctica.....	41
FASE 7. Validació de la guia didàctica.....	43
FASE 8. Presentació dels productes.....	46
5. DESCRIPCIÓ DELS PRODUCTES.....	47
6. LIMITACIONS I PROSPECTIVES.....	50
7. CONCLUSIONS.....	52
8. BIBLIOGRAFIA.....	53
ANNEXOS.....	58

Índex de taules

<i>Taula 1: Lesions produïdes per cops</i>	<i>12</i>
<i>Taula 2: Ferides amb hemorràgies.....</i>	<i>13</i>
<i>Taula 3: Cremades.....</i>	<i>14</i>
<i>Taula 4: Cos o substància estranya</i>	<i>14</i>
<i>Taula 5: Picades o ferides provocades per animals</i>	<i>15</i>
<i>Taula 6: Hipertèrmia.....</i>	<i>15</i>
<i>Taula 7: Síncope o mareig.....</i>	<i>15</i>
<i>Taula 8: Ennuegament</i>	<i>16</i>
<i>Taula 9: Inconsciència o parada cardiorespiratòria.....</i>	<i>16</i>
<i>Taula 10: Amputacions.....</i>	<i>17</i>
<i>Taula 11: Convulsions</i>	<i>17</i>
<i>Taula 12: Malalties cròniques.....</i>	<i>18</i>
<i>Taula 13: Informació utilitzada al llibre.....</i>	<i>33</i>
<i>Taula 14: Modificació de la cançó.....</i>	<i>34</i>
<i>Taula 15: Canvis a partir de la retroacció</i>	<i>35</i>
<i>Taula 16: Objectius i continguts per comunitat.....</i>	<i>42</i>
<i>Taula 17: Recomanacions persones expertes.....</i>	<i>44</i>

Índex de figures

<i>Figura 1 i 2: Parts del llibre</i>	<i>23</i>
<i>Figura 3: Esquema de la preparació</i>	<i>29</i>
<i>Figura 4: Contingut de primers auxilis pel llibre.....</i>	<i>30</i>
<i>Figura 5: Característiques d'un llibre infantil</i>	<i>31</i>
<i>Figura 6: Re-pensament de la protagonista</i>	<i>33</i>
<i>Figura 7: Il·lustracions que vam agafar com a referència</i>	<i>37</i>
<i>Figura 8: Resultat de les protagonistes.....</i>	<i>38</i>
<i>Figura 9: Guió gràfic.....</i>	<i>39</i>
<i>Figura 10: Exemple d'esbós</i>	<i>40</i>
<i>Figura 11 i 12: Passant a net les il·lustracions</i>	<i>41</i>
<i>Figura 13: Comparació dels índex.....</i>	<i>41</i>
<i>Figura 14 i 15: Comparació entre guia abans i després de passar-la a net.....</i>	<i>46</i>

Resum: Des de fa uns anys podem trobar diverses guies de primers auxilis destinades a l'àmbit educatiu, la majoria a personal docent, per saber com actuar en cas d'emergència. Per altra banda, podem trobar diverses recerques portades a terme que recomanen l'ensenyament d'aquests coneixements des de l'escola per garantir una major consciència global per part de la població. No obstant això, hi ha una mancança de recursos creats amb el propòsit de treballar els primers auxilis a l'aula. En aquest treball, a fi de donar resposta a aquesta necessitat, es presenten dos recursos per introduir-los a l'escola. En primer lloc, s'ofereix un llibre infantil en què apareixen les nocions més bàsiques que s'han de seguir quan ens trobem en una situació d'emergència. En segon lloc, aquest llibre va acompanyat d'una guia didàctica on apareixen diverses activitats de mostra que poden servir d'exemple per, progressivament, anar incorporant aquesta temàtica amb els i les alumnes. Per elaborar-los, a més del treball de creació, primer s'ha dut a terme una recerca documental i, posteriorment, s'ha comptat amb l'ajuda de diversos professionals en l'àmbit dels primers auxilis, de les biblioteques escolars, de l'animació i de l'educació, que han col·laborat i validat el treball.

Paraules clau: primers auxilis, llibre infantil, guia didàctica, recurs educatiu, educació per la salut

Resumen: Desde hace unos años podemos encontrar diversas guías de primeros auxilios destinadas al ámbito educativo, la mayoría a personal docente, para saber cómo actuar en caso de emergencia. Por otro lado, podemos encontrar varios estudios que recomiendan la enseñanza de estos conocimientos desde la escuela para garantizar una mayor conciencia global por parte de la población. Sin embargo, hay una carencia de recursos creados con el propósito de trabajar los primeros auxilios en el aula. En este trabajo, con el objetivo de dar respuesta a esta necesidad, se presentan dos recursos para introducirlos en la escuela. En primer lugar, se ofrece un libro infantil en el que aparecen las nociones más básicas que se tienen que seguir cuando nos encontramos en una situación de emergencia. En segundo lugar, este libro va acompañado de una guía didáctica donde aparecen diversas actividades de muestra que pueden servir de ejemplo para, progresivamente, ir incorporando esta temática con los alumnos y las alumnas. Para elaborarlos, además del

trabajo de creación, primero se ha llevado a cabo una búsqueda documental y, posteriormente, se ha contado con la ayuda de diversos profesionales en el ámbito de los primeros auxilios, bibliotecas escolares, animación y educación, que han colaborado y validado el trabajo.

Palabras clave: primeros auxilios, libro infantil, guía didáctica, recurso educativo, educación por la salud

Abstract: In the last years there have been created some first aid guides to the educational field, mainly teachers, to know how to act in an emergency case. In addition, there can be found various researches that recommend teaching this knowledge from school to guarantee a greater knowledge awareness on the part of the population. Nevertheless, there is a lack of resources created with the aim of working first aids inside the classrooms. In this project, with the objective of contributing to this necessity, we present two resources to introduce first aid at school. Firstly, it offers a children's book in which there appear the basic notions that have to be followed when there is an emergency situation. Secondly, the book is complemented with a didactic guide in which there are various activities that can be used as an example to, progressively, incorporate this topic with the students. To elaborate them, in addition to the work of their creation, first there has been done a documentary search and, later, it has had the help of various professionals in the field of first aids, school libraries, animation and education, who have collaborated and validated the project.

Key words: first aids, children's book, didactic guide, educational resource, health education

1. INTRODUCCIÓ

La funció d'una docent durant la seva carrera professional és acompanyar i guiar als i les alumnes en el seu desenvolupament. Tanmateix, les mestres ens hem de fer càrrec de tots i totes les alumnes que passin per les nostres classes, som les seves responsables i, per tant, hem de vetllar per la seva seguretat i salut en moments on aquesta es posi en risc.

Assegurar que els i les docents estiguin preparats per aquestes situacions hauria de contemplar-se dins de les formacions de centre. Hi hauria d'haver un pla de formació contínua obligatòria del professorat en primers auxilis impartit per professionals de la salut (Martín, 2015).

L'any 2018 es va publicar el Manual de Primers Auxilis de les Terres de l'Ebre dirigit a personal educatiu de les escoles, que recull i detalla de forma clara i concisa aquelles actuacions que com a mestres es poden dur a terme o no quan ens trobem en una situació d'emergència. Aquest pot ser un bon recurs per complementar la formació de les docents i per tenir a l'abast per poder consultar-lo de forma ràpida quan succeeix alguna emergència. Tanmateix, a partir d'aquestes dades plantejem una altra qüestió: i si la que pateix aquest accident i necessita atenció és la mestra?

Ensenyar pautes d'actuació en primers auxilis als i a les alumnes hauria d'estar igualment contemplat i s'hauria de considerar a dins de les aules. A partir de la importància de la formació del professorat en aquestes àrees Olmos *et al.* (2020) ja recomanaven impartir aquests coneixements en primers auxilis des dels mateixos centres educatius a l'alumnat i començar a partir d'edats primerenques.

Aquesta idea que els docents degudament formats poden ser el col·lectiu millor preparat per ensenyar i mantenir en el temps aquests continguts en primers auxilis està actualment recolzada per diversos estudis (Albelairas *et al.* 2020). Per tant, ens hem de desfer de l'opinió que de l'ensenyament de primers auxilis s'haurien de fer càrrec les institucions sanitàries.

Tenint en compte que el coneixement de primers auxilis pot ajudar a salvar una vida, no podem deixar que la formació depengui exclusivament de cursos que es realitzen de forma voluntària i la gran capacitat d'aprenentatge dels escolars fa que l'escola sigui un entorn idoni per l'ensenyament (Abelarias *et al.* 2020). Rodríguez *et al.* (2020) afegeixen que gran part de la població passa pel sistema educatiu i, per tant, és un bon lloc per formar a la major part de la ciutadania.

Pel que fa a la legislació, tot i que des de la LGE en 1970 fins a la LOE en 2006 els primers auxilis van anar perdent importància en la legislació educativa a Espanya a la LOMCE de 2013 han recuperat la seva importància (Rodríguez *et al.* 2020). Endemés, a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (2021) podem trobar una seqüenciació de contingut en primers auxilis per cicles des d'infantil fins a la secundària obligatòria com a referència perquè els alumnes acabin l'educació obligatòria amb les nocions bàsiques.

Finalment, quant a la capacitació dels infants per desenvolupar habilitats en aquesta matèria, Abelairas *et al.* (2020) explicaven en la seva investigació com hi ha estudis previs en què es demostren resultats positius quant a l'aprenentatge de primers auxilis per part de l'alumnat. Al segon cicle d'infantil, de 3 a 6 anys, poden recordar el número d'emergències, valorar la consciència i respiració de l'accidentat, posar-lo en posició lateral de seguretat i transmetre la informació a serveis d'emergència. I als 9 anys són capaços d'aprendre la tècnica de la RCP.

Considerant tota la informació anteriorment esmentada, jo mateixa em vaig trobar durant unes pràctiques en una situació en què una alumna va patir un accident i per falta de formació no vaig saber actuar. Aquesta va ser la meua motivació per triar fer aquest treball ja que a partir d'aquella experiència hem vaig adonar que volia aprendre sobre primers auxilis, encara que fossin nocions bàsiques, per poder reaccionar en cas de situació d'emergència quan sigui mestra, i aquesta era una bona oportunitat per començar.

No obstant això, a l'hora de realitzar el treball vaig descobrir que hi havia diverses maneres per aprendre primers auxilis com a mestra però hi ha poques escoles en què avui en dia s'ensenyi matèria en primers auxilis, tot i les evidències sobre

la seva importància. Per afegitó, si ens posem a buscar per la xarxa recursos o material per introduir-lo a les escoles també hi ha escassetat en eines que puguin ajudar a les mestres a començar a treballar-lo. D'aquesta forma vaig triar canviar el meu objectiu però no la temàtica i aprendre sobre primers auxilis alhora que pensava formes de introduir els coneixements a l'aula.

Per tot això, en aquest treball es presenten dos recursos per complir aquest propòsit. Els dos recursos creats són un llibre infantil i una guia didàctica. Al llibre s'explica com s'ha d'actuar en cas d'emergència en una història protagonitzada per dues petites vedelles que es troben en una situació una mica desagradable. Posteriorment, a la guia, dirigida a mestres per aplicar amb infants, apareixen recomanacions sobre com utilitzar el llibre infantil a l'aula segons en quina comunitat ens trobem (comunitat de petits, mitjans o grans) i suggeriments d'activitats que poden procedir aquesta lectura per continuar desenvolupant coneixements i habilitats sobre els primers auxilis.

Per elaborar els dos productes s'ha seguit i tingut present en tot moment la informació que apareix al marc teòric. Així mateix, s'ha comptat amb la ajuda i l'opinió de diversos experts en l'àmbit dels primers auxilis, de les biblioteques escolars, de l'animació i de l'educació.

2. OBJECTIUS

Objectiu general
Crear un llibre infantil i una guia didàctica amb activitats sobre la temàtica dels primers auxilis per tal de poder introduir i desenvolupar coneixements i habilitats sobre aquesta temàtica dins de les aules d'educació infantil i d'educació primària.
Objectius específics
Detectar quins són els accidents físics i per malaltia més habituals que es poden patir a l'escola.
Diferenciar les actuacions que podem dur a terme de les que no davant d'accidents a l'aula com a personal no sanitari.
Establir les característiques claus per elaborar un llibre infantil.
Seleccionar quina informació sobre primers auxilis servirà per fer el llibre infantil.
Identificar la informació essencial sobre primers auxilis que els i les alumnes haurien d'assolir al final de l'educació primària.
Investigar com fer una guia didàctica a partir d'un llibre.
Dissenyar activitats que possibilitin el desenvolupament per part dels infants en l'àrea dels primers auxilis.
Presentar els dos productes de manera atractiva per a la seva consulta i utilització.

3. MARC TEÒRIC

ELS PRIMERS AUXILIS

Definició de primers auxilis

La definició de primers auxilis pot tenir algunes variacions segons l'autor que agafem com a exemple. Una definició que podríem considerar força completa defineix els primers auxilis com:

Todas aquellas acciones, medidas o actuaciones que se realizan en el lugar del accidente y permiten la atención inmediata del afectado hasta la llegada del personal especializado. No se consideran tratamientos médicos, sino acciones de emergencia en las que el objetivo principal es proporcionar cuidados que beneficiarán a la persona antes del tratamiento definitivo. (Herrero, 2018, p. 13)

Wilks i Pendergast (2017 a Rodríguez *et al.*, 2020) estan d'acord que són totes aquelles accions que es realitzen per ajudar a una persona abans que arribi l'atenció mèdica especialitzada però no només en un accident sinó en cas d'una malaltia sobtada. Tot i així, per acabar de complementar aquesta definició afegiríem que són procediments i tècniques bàsiques i immediates que qualsevol persona, sense necessitat de ser un professional sanitari, li proporcionaran a una altra persona que és víctima d'un accident o malaltia sobtada (Calvo *et al.*, 2018b).

Tenint com a referència aquestes definicions cal ressaltar que els primers auxilis s'han de fer en benefici de la persona accidentada i mai s'haurà d'actuar prenent mesures desconegudes. Endemés, cal fer èmfasi en el fet que tothom degudament format pot dur a terme les tècniques de primers auxilis, incloent-hi, per tant, l'àmbit educatiu. Tanmateix, no s'ha d'oblidar que no hem d'intentar portar a terme accions pròpies del personal sanitari.

Per altra banda, un aspecte molt important dins dels primers auxilis més enllà de saber totes les tècniques, és identificar quan s'han d'aplicar i com s'han d'aplicar

amb la finalitat de què l'afectat no pateixi més lesions i puguem remetre algunes d'elles en certa mesura (Benito, 2015). En altres paraules, la importància dels primers auxilis és la finalitat.

Sabent que la importància recau en aquesta, com menciona Martínez (2017), els primers auxilis són, per tant, les accions d'emergència que portem a terme amb la finalitat de disminuir els efectes de les lesions d'un accident i estabilitzar el seu estat, accions de les quals dependrà l'evolució del ferit/ ferida o malalt/a.

Coneixements bàsics sobre primers auxilis

Una vegada s'han definit el que són els primers auxilis hem de considerar que quan ens trobem que ha succeït un accident sobtat hi ha una sèrie d'accions i recomanacions que podem dur a terme per ajudar a la persona accidentada, és a dir, oferir-li primers auxilis. En molts casos, podem fer-les sense necessitat d'un coneixement previ gaire específic. Tanmateix, el que és més important és conèixer aquelles accions que hem d'evitar per tal que no empitjori la situació de l'accidentat.

En aquest apartat es recullen de forma resumida aquestes mesures que podem dur a terme o que em d'evitar a l'hora d'ajudar a un accidentat. Per elaborar aquest apartat hem seguit la informació trobada en un manual i una guia d'actuacions en casos d'accidents més generals:

- *Primeros Auxilios. Guía básica para actuar ante una emergencia* (Emergencias Sociedad Anónima, 2010).
- *Manual de primeros auxilios y prevención de lesiones* (Ministerio de Salud de la Nación, 2016).

I guies ja específicament creades per un entorn educatiu:

- Manual de Múrcia. *Primera actuación ante urgencias en centros educativos. Guía para la comunidad educativa* (Calvo et al., 2018b).
- Manual de Múrcia. *Primera actuación ante urgencias en centros educativos. Guía para el alumnado* (Calvo et al., 2018a).
- Manual Terres de l'Ebre. *P: proteger A: avisar S: socórrer. Manual de primeros auxilios* (Prieto et al., 2018).

- *Guía para la prevención de accidentes en centros escolares* (Estrada et al., 2008).

Aspectes generals

Per començar, s'ha de remarcar que sigui quin sigui l'accident hi ha certes consignes que es repeteixen en tots els casos i que és primordial que la comunitat educativa conegui. En primer lloc, tenir coneixement sobre el procediment d'actuació PAS. Aquestes sigles corresponen a:

- Protegir: en cas d'un accident el primer és avaluar la situació. Abans d'intentar ajudar primer hem d'assegurar-nos que el lloc sigui segur, protegir-nos a nosaltres i després a l'accidentat.
- Avisar: en cas de ser un infant sempre s'ha de demanar ajuda a un adult i en cas d'estar sols s'ha de trucar als serveis d'emergència 112 si es tracta d'un accident de gravetat.
- Socórrer: avaluar quin és l'estat de la persona accidentada evitant fer qualsevol procediment si no s'està segur de fer-ho. Només han de socórrer persones amb coneixements en primers auxilis.

A més d'aquest procediment d'actuació les guies en primers auxilis recomanen una sèrie de normes bàsiques que s'han de tenir presents quan volem atendre a una persona accidentada.

- Mantenir la calma.
- Evitar dur a terme qualsevol procediment del qual no estem segurs.
- No deixar mai a l'accidentat sol.

Si l'accident és greu i hem de trucar al 112 és important tenir present:

- Mantenir la calma
- Explicar qui som i on estem amb el màxim detall possible.
- Indicar què ha passat amb la màxima informació que puguem.
- Col·laborar amb l'operador telefònic en tot el que ens demani.
- No penjar mai el telèfon.

Casos puntuals

Altrament, tot i que hi ha consignes comunes que es poden seguir davant de qualsevol accident, hi ha moltes altres que són específiques segons quin hagi sigut. A continuació, hem agrupat els diferents tipus d'accidents més freqüents que puguin succeir a l'escola amb indicacions sobre com actuar. Endemés, els hem dividit en accidents lleus, amb possibilitat d'agreujament segons les circumstàncies, o vitals, en què es necessita una ràpida actuació. Al final del tot trobem un quadre sobre les malalties cròniques.

Accidents lleus

Taula 1: *Lesions produïdes per cops*

Lesions produïdes per cops	
En cas de contusions, torcedures, esquinços	
Contusions: lesió traumàtica produïda per un cop sense ruptura de pell. Torcedures: Deformar un membre del cos amb un moviment violent i antinatural de flexió o de girada. Esquinços: Torçada o distensió violenta d'una articulació sense luxació, amb possible ruptura d'algun lligament o de fibres musculars.	
Què fer	Què no fer
Aplicar fred local. Elevar l'extremitat afectada i mantenir-la immobilitzada. Trucar al 112 si no millora. MOLT IMPORTANT: si el cop és al cap i apareix confusió, desorientació, vòmits, perd el coneixement, sagna pel nas o oïdes o comportament anòmal trucar al 112 immediatament. MOLT IMPORTANT: si el cop és a l'esquena no moure a la persona lesionada i trucar 112.	Aplicar calor. Si ha estat al cap, no fer activitat física. Aplicar gel directament sobre la pell.
En cas de luxació o fractura	
Luxació: Dislocació d'un os. Fractura: Ruptura, solució de continuïtat produïda violentament en un cos sòlid, especialment en un os o en un cartílag.	
Què fer	Què no fer

Immobilitzar el membre lesionat. Trucar al 112	Moure a la persona accidentada. SOBRETOT si es pensa que la lesió és a l'esquena. Manipular la fractura o luxació.
Cop a la boca	
Què fer	Què no fer
Netejar la boca i aplicar fred. En cas de caiguda de dent permanent, localitzar la dent i conservar-la en aigua amb sal, sèrum fisiològic o llet. Trucar al 112 per derivar al dentista ràpidament.	Evitar tocar la dent que ha caigut. Aplicar gel directament a la pell.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 2: Ferides amb hemorràgies

Ferides amb hemorràgies	
Hemorràgia: Flux de sang de qualsevol part del cos.	
General	
Què fer	Què no fer
Fer ús de guants d'un sol ús per rentar la ferida. Controlar l'hemorràgia, si hi ha, amb compressió directa. Netejar la ferida amb sèrum fisiològic o aigua i sabó. Deixar la ferida a l'aire lliure. Si no para de sagnar abundantment o la ferida és molt profunda, trucar al 112.	Utilitzar alcohol, aigua oxigenada, cotó o altres pomades. Extreure objectes grans clavats que poden estar frenant l'hemorràgia.
Al nas	
Què fer	Què no fer

Mantenir el cap dret i aplicar compressió a la fosa nasal durant 10 minuts. Aplicar fred al nas. Si no para de sagnar introduir una gasa amarada en aigua oxigenada. Si no para de sagnar trucar al 112.	Posar el cap cap enrere per evitar que la sang arribi a l'estómac.
--	---

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 3: *Cremades*

Cremades	
Què fer	Què no fer
Refredar la zona amb aigua de l'aixeta perquè no es continuïn destruint teixits. Assecar suaument amb gasa estèril. Protegir la cremada amb una gasa amarada en sèrum fisiològic.	Despegar roba adherida. Posar pomades o olis. Trencar ampolles. Utilitzar cotó.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 4: *Cos o substància estranya*

Cos o substància estranya	
Intoxicació	
Què fer	Què no fer
Si es creu que és intoxicació, apartar-lo de la substància tòxica, rentar la zona i trucar al centre nacional de toxicologia 915620420.	Provocar vòmit. Donar aliments ni líquids. Esperar que apareguin símptomes.
A l'ull	
Què fer	Què no fer
Ulls: rentar amb aigua o sèrum fisiològic, intentar extreure'l amb la punta d'un mocador.	Fregar l'ull. Aplicar altres líquids.

Si està clavat, no manipular i tancar l'ull amb un apòsit net. Trucar al 112.	Utilitzar cotó. Manipular si està clavat.
--	--

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 5: *Picades o ferides provocades per animals*

Picades o ferides provocades per animals	
Què fer	Què no fer
Rentar la ferida amb sèrum fisiològic o aigua de l'aixeta. Identificar l'animal. Si és picada d'insecte aplicar fred. Si empitjora o es comporta de manera anòmala trucar al 112.	Netejar amb cotó. Netejar amb aigua oxigenada o alcohol. Utilitzar pomades.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 6: *Hipertèrmia*

Hipertèrmia	
Hipertèrmia: temperatura corporal anormalment alta.	
Què fer	Què no fer
Informar a la família. Desabrigar a l'alumnat i allunyar-lo de fonts de calor. Donar-li aigua o sucs amb sucre. Aplicar draps mullats al front i aixelles.	Fregar el cos amb alcohol o colònia. Administrar medicaments.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 7: *Síncope o mareig*

Síncope o mareig	
Síncope: Pèrdua sobtada de la consciència, completa i transitòria. Mareig: Malestar amb ganes de treure i rodaments de cap, com el que produeix el moviment d'una nau agitada per les ones.	
Què fer	Què no fer

Si es comença a marejar s'ha de tombar per evitar cops. Tombar l'infant amb les cames elevades i el cap cap al costat. Incorporar-se lentament. Si perd el coneixement per més de 5 minuts o no es recupera del tot, posar en posició lateral de seguretat (annex 1) i trucar al 112.	Que hi hagi moltes persones al voltant. Llençar aigua per sobre. Introduir objectes a la boca.
---	---

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Accidents vitals

Taula 8: *Ennuegament*

Ennuegament	
Ennuegament: Un cos estrany en la gola, el fum, l'emoció, etc., interrompre o obstaculitzar la lliure respiració.	
Què fer	Què no fer
Estimular a l'alumne a tossir. Si la tos no és suficient, fer 5 cops a l'esquena i la maniobra de Heimlich (annex 2). Si es queda inconscient: començar les RCP (annex 3) Trucar immediatament al 112.	Fer compressions abdominals si no s'està ofegant perquè pot ocasionar lesions. Treure el cos amb els dits i no es veu. Atabalar a l'alumne.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 9: *Inconsciència o parada cardiorespiratòria*

Inconsciència o parada cardiorespiratòria	
Inconsciència: estat de la persona que ha perdut coneixement. Parada cardiorespiratòria: interrupció brusca, inesperada i potencialment reversible de l'activitat del cor i de la respiració espontània.	
Què fer	Què no fer
Comprovar que l'alumne tingui pols i respira. Si en té (no està en aturada cardíaca), posar-lo en posició lateral de seguretat i trucar al 112. Si està en aturada cardíaca, s'ha de demanar ajuda, trucar al 112 i iniciar la maniobra RCP (annex 3).	Iniciar maniobres sense haver demanat ajuda. Iniciar maniobres si el nen respira i/o està conscient.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 10: *Amputacions*

Amputacions	
Amputar: Tallar i separar del cos.	
Què fer	Què no fer
Si l'amputació és parcial s'ha de cobrir amb una gasa estèril i traslladar l'alumne al centre de salut. Si l'amputació és total s'ha d'embolicar en una gasa estèril i posar-la dins d'una bossa de plàstic tancada amb gel. I aplicar fred en la part del cos de la qual s'ha després. Si la part del cos sagna, pressionar amb una gasa estèril. Trucar al 112.	Posar gel directament damunt l'extremitat afectada. Aplicar calor. Donar aliments ni líquids a l'alumne. Utilitzar pomades.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 11: *Convulsions*

Convulsions	
Convulsió: Contracció violenta, involuntària i patològica dels músculs esquelètics, que determina moviments irregulars.	
Què fer	Què no fer
Treure del seu voltant mobles i objectes perillosos. Si es queda inconscient posar-lo en posició lateral de seguretat amb coixí sota el cap. Afluixar roba, sobretot la del coll. Estar al seu costat fins que es recuperi. Trucar al 112.	Intentar aixecar l'alumne o impedir els moviments convulsius. Posar-li res dins de la boca, ni begudes ni aliments fins que estigui completament conscient.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Taula 12: *Malalties cròniques*

Malalties cròniques	
Crònica: De llarga durada.	
Què fer	Què no fer
Per a cada malaltia crònica hi ha un procediment a seguir diferent. En cas que a l'aula hi hagi un infant amb una malaltia crònica s'ha de demanar instruccions sobre com actuar en cas d'una possible crisi i, si és necessari, autorització per administrar medicament.	Portar a terme accions de les quals no estem segures.

Font: elaboració pròpia a partir de les guies Emergencias Sociedad Anónima (2010), Ministerio de Salud de la Nación (2016), Calvo *et al.* (2018a), Calvo *et al.* (2018b), Prieto *et al.* (2018) i Estrada *et al.* (2008).

Aspectes específics de les escoles

Després d'esmentar breument com actuar en situacions d'emergència, com a personal educatiu i dins de de l'espai de l'escola també hi ha certs aspectes que hem de considerar. Per començar, com és un entorn on hi ha molts infants menors d'edat cal tenir present que és primordial avisar a les famílies de qualsevol accident (Calvo *et al.*, 2018a) però, en cas d'un accident de gravetat d'urgència, trucar primer al 112 i després a les famílies (Prieto *et al.*, 2018).

També, seguint a Calvo *et al.* (2018a) hem de procurar traslladar a l'accidentat quan sigui possible a un espai tranquil i segur per intentar evitar que es formin aglomeracions d'infants al voltant. En afegitó, disposar en l'edifici d'una farmaciola d'emergències accessible pel personal docent i fora de l'abast de l'alumnat.

Pel que fa als medicaments, Prieto *et al.* (2018) explica que a l'escola no es pot administrar cap sense l'autorització de pares, mares o tutors legals. En cas d'alumnes amb patologies cròniques o que necessiten prendre medicament és important demanar l'autorització en el moment de la inscripció i que els alumnes estiguin degudament identificats.

DELS PRIMERS AUXILIS A LA LITERATURA INFANTIL

Com remarcàvem a la introducció del treball el coneixement dels primers auxilis s'hauria de començar tan d'hora com sigui possible i l'objectiu final d'aquest treball és crear un llibre i una guia a partir d'aquest per poder produir introduir els primers auxilis a l'aula. Per tant, més endavant hem especificat què entenem com a llibre infantil, indicant quines són les seves característiques i beneficis i, en darrer lloc, quins antecedents hi ha sobre llibres infantils on la temàtica sigui la salut. D'aquesta manera, ens basem en aquests apartats per la futura creació del producte.

Definició de literatura infantil

Quan ens posem a buscar i plantejar quina és la definició de literatura infantil el primer que hem de saber és que aquesta no és una segregació de la literatura en general i que si ens posem a comparar característiques de la literatura dirigida per adults i per infants trobarem que les estructures organitzatives i els procediments estilístics són similars, així com també acostumen a reflexar els corrents socials i culturals del moment (Cerrillo, 2003). Per tant, ens hem de desfer de la idea que pel fet d'estar acompanyada de la paraula infantil tindran unes característiques diferents o serà un producte inferior. Com mencionen Colomer *et al.* (2018), de vegades els matisos condescendents, proteccionistes i educatius que rodegen la idea d'infància pot fer que ens oblidem que també és literatura.

Tot i això, també trobem que hi ha dificultats a l'hora de definir literatura. Una opció seria:

Los textos literarios despiertan en el lector un proceso afectivo interno que estimula - en forma integrada - el pensamiento, el lenguaje, la imaginación, la creatividad, el conocimiento, la madurez de los sentimientos y los planteos filosóficos de la existencia ajena y propia. Y logran este efecto porque para su construcción el escritor se ha propuesto hacer un trabajo con el lenguaje y el pensamiento, ha imaginado y creado mundos posibles, ha hecho uso de su conocimiento del mundo y de su

cultura y los ha visibilizado con palabras desde una mirada interior.
(Scalia, 2017, p. 14)

Agafant aquesta definició com a referència, i tenint en compte que tota literatura partirà de la mateixa base, per distingir el que seria la literatura infantil i juvenil de l'adulta podem al·ludir les explicacions de López (2012). Aquest diu que la literatura infantil i juvenil és tota la branca de la literatura dirigida a un públic d'entre 0 i 18 anys i, per tant, amb adequació del llenguatge i dels recursos literaris per facilitar la comprensió. Per tant, encara que l'objectiu i les característiques siguin les mateixes, com a qualsevol recurs, els textos s'han d'adaptar al seu destinatari.

Per altra banda trobem que qualsevol text no té les mateixes característiques ni té els mateixos propòsits. Bosch (2008) ens presenta una classificació dels textos en general en dos grans grups: els de coneixement i els literaris. Rossenblatt (2002, a Bosch 2008) els distingeix segons com s'ha d'apropar el lector a cadascun dels textos, en el primer cas d'una manera més analítica seleccionant i extraient informació i en el segon prestant atenció als aspectes afectius que inclou el text, ja que estan creats amb un propòsit estètic.

En la classificació proposada tindríem per una banda la literatura i per l'altra els llibres de coneixement, que serien aquells amb la finalitat d'ensenyar, com podrien ser els llibres de text. Tanmateix, tot i que la literatura ens apropa a universos llunyans de fantasia, misteri, humor o aventures, també pot servir per mostrar-nos els nostres interessos i qüestions més properes al món actual (Belda, 2018). D'aquesta idea podem extreure que a partir de la literatura també es pot aprendre sobre el nostre entorn.

Bosch (2008) recolza aquesta premissa i remarca que no és fàcil encabir un llibre en un grup o un altre, ja que molts es troben entremig. També afegeix que, quan s'escriu una obra literària, l'autor o autora sempre té aquesta intenció comunicativa i informativa que, a més, en els llibres destinats a un públic infantil o juvenil es fa encara més evident.

Característiques d'un llibre infantil

A partir de la definició de literatura infantil i descobrint que no només podem trobar llibres literaris dirigits als infants sinó que també existeixen els llibres de coneixement, ens disposem a esmentar quines són aquells trets específics que, si volem que la nostra obra estigui adaptada a un públic infantil, ha de seguir. Diversos autors han fet una recollida de quines són les característiques més habituals quan ens referim a un llibre infantil. En aquest apartat es fa un recull de les més importants que destaca Cerrillo (2007), que les divideix en característiques de contingut, estructura literària i forma, sustentades amb altres autors.

Quant al contingut, podem destacar la presència d'elements no normals, fantàstics o fabulosos i tendència a personificar tot el que no és humà així com una complicació temàtica poc complexa amb un conflicte plantejat normalment extern al qual es dona una solució en el mateix llibre. Dins d'aquest apartat també inclouríem l'habitual presència d'un protagonista que destaca que acostuma a ser un nen o adolescent. A més, moltes vegades acostumen a comunicar sentiments i emocions (Alcántara, 2010).

Quant a les tècniques i estructures literàries, normalment l'acció està estructurada en desenvolupament, nus i desenllaç. Martínez (2011) descriu el desenvolupament o introducció com la part on s'assenten les bases del que passarà al nus, el nus com la part on sorgeix el conflicte i tenen lloc els fets més importants, i el desenllaç com la part final on es proposa una solució al conflicte o finalitza la narració. A més, no hi ha gaire concreció en l'espai i lloc on es desenvolupa la història i les característiques dels personatges són força marcades tot i que de vegades canvien al llarg de la història (Cerrillo, 2007). Pel que fa als personatges, Colomer (2002 a Colomer *et al.*, 2018) també recomana evitar personatges estereotipats, sobretot, si l'obra és realista, i intentar buscar personatges amb personalitats ben descrites i pròpies. En referència a la narrativa, la mateixa autora alerta que es tingui molta cura amb els llibres que només pretenen donar informació sobre un tema, perquè no sigui gaire evident i s'oblidi de la part literària.

Dins de l'apartat de tècniques i estructures, Cerrillo (2007) també inclou que la narració acostuma a ser lineal, cosa que facilita la comunicació del missatge i, a vegades, es fa un gran ús d'estructures repetitives així com diàlegs freqüents però breus. Aquesta idea és recolzada per Teresa Colomer (2010) en una conferència publicada per Instituto Nacional de Formación Docente (2012, 37m07s) on aconsella triar aquelles obres literàries on les seqüències estiguin ben organitzades, es faci ús de rodolins i/o repeticions i s'estalviï en text per fer ús de diàlegs. Per últim, Alcántara (2010) comenta tenir en compte les formes en tercera persona i verbs en passat, que acostumen a ser els més utilitzats.

Finalment, en referència a la forma, de les característiques que menciona Cerrillo (2007) destaquem la claredat en l'exposició de les accions i la senzillesa. Teresa Colomer (2010, a Instituto Nacional de Formación Docente, 2012, 37m07s), a més de recolzar que l'enunciació de les accions ha de ser simple afegeix que s'ha de tenir en compte la col·laboració de la imatge, que també és essencial. Per acabar, Colomer (2002 a Colomer *et al.*, 2018) dona importància a la portada i l'inici de la narració per crear expectatives que et convidin a començar la lectura i que la història tingui cert ritme que no es limiti a omplir un motlle sense aportar res.

Parts d'un llibre

Per altra banda, si ens disposem a crear un llibre hi ha certes parts sobre un llibre que s'han de saber identificar. Bosch (2015) en la seva tesi sobre *Estudio del álbum sin palabras* defineix quines són les diferents parts de les quals es compon un llibre. De les parts que menciona destaquem les següents: Envàs, recipient que conté una obra i es pot separar físicament del llibre; sobrecoberta, fulla amb solapes que envolta el llibre; solapa, part de la coberta o sobrecoberta que es doblega cap endins; coberta, part més externa del llibre que pot ser dura o tova; llom, on apareix la informació de l'autor, el títol i l'editorial; guarda, fulles que uneixen la coberta i el llibre; pàgines i plec, divideix la pàgina doble en dues pàgines.

Figura 1 i 2: Parts del llibre

Font: Castagnoli (2016, a Colomer *et al.*, 2018).

El llibre com a eina didàctica

Ara que ja hem definit llibre infantil i les seves característiques, en aquest apartat ens centrarem en el conte o llibre literari i els beneficis que pot aportar fer-lo servir a l'aula. A les escoles acostuma a ser un recurs didàctic força utilitzat i tot seguit presentem alguns dels motius.

Un dels beneficis que molts autors assenyalen és el desenvolupament del llenguatge. Quan els infants creixen en un entorn amb abundant literatura, reflecteixen major sofisticació quant a utilització de vocabulari i sintaxi i fan ús de paraules, frases i patrons que poden haver sigut apreses a partir de llibres (Escalante de Urrecheaga & Caldera, 2008). El mateix autor remarca que els permet ampliar vocabulari i conèixer els diversos tipus de text i les seves estructures discursives. Per aquest motiu Martínez (2011) recomana que en les lectures proposades a més de les paraules que habitualment utilitzen, apareguin

paraules noves per enriquir el seu coneixement de vocabulari. Simultàniament, Scalia (2017) explica que a través de la literatura es descobreix que el llenguatge té normes per representar el món i a un mateix, però que a la vegada aquestes regles es poden canviar, reciclar, invertir... estimulant el pensament. Per tant, a partir de la literatura, amplien la seva experiència lectora, augmenten el seu vocabulari i estimulen la seva expressió (Arévalo, 2011).

A través d'un llibre, a més, es pot fomentar la comunicació i es poden generar moltes interaccions entre alumnes i mestra (Molina *et al.* 2013). Com menciona Arévalo (2011), la literatura no només influeix al desenvolupament lingüístic i literari sinó que pot millorar el desenvolupament social fomentant el vincle entre persones. Alhora, Molina *et al.* (2013) ens diu que aquestes interaccions entre iguals a través de la lectura poden ajudar a l'aprenentatge de nous continguts que no recordarien de forma memorística i teòrica.

Tornant amb Escalante de Urrecheaga i Caldera (2008) ens expliquen que un altre benefici de la literatura és poder tenir en tercera persona una percepció sobre el comportament humà, ja que aquesta reflexa la vida en moltes ocasions. A través de la literatura els infants poden valorar les accions positives i negatives dels personatges, aprendre la necessitat de complir els deures dels ésser humans, poden conèixer la seva cultura i la d'altres països i entendre que no tots els individus actuen igual (Arévalo, 2011).

Martínez (2011) ens dona una altra perspectiva sobre les dues idees anteriorment esmentades. Per una banda, explica que les històries que els infants escolten a través de la lectura de llibres les relacionen amb les seves pròpies vivències i experiències, és a dir, no només poden veure el comportament humà des d'una mirada externa sinó que també poden relacionar-lo amb el seu propi comportament o el de les persones del seu entorn. Per altra banda, ens diu que a través de les relacions que fan es pot dur a terme un diàleg que porti a la reflexió i al judici crític sobre aquestes accions, en altres paraules, que el diàleg pot tenir molts altres propòsits i objectius que no només aprendre un nou contingut o fomentar les interaccions socials.

Endemés, hi ha altres beneficis que tot i que no es mencionen tant, trobem que són igualment importants. Per exemple, el valor que tenen els llibres com a entreteniment o el desenvolupament de la imaginació (Escalante de Urrecheaga & Caldera, 2008). Un altre que volem destacar és la utilitat del llibre com un recurs que ens permet treballar de forma interdisciplinària (Molina, *et al.*, 2013), relacionant els llibres amb coneixements de diverses àrees o tractant els diferents aspectes del llibre. En relació a aquesta idea, López (2012) exposa que la literatura pot ser vista des de dues perspectives dins de l'educació, per una banda forma part de l'educació literària de l'infant, però, per altra banda, també forma part de l'educació general de l'alumne.

Per últim, sigui quin sigui el propòsit per utilitzar el llibre a l'aula, és important tenir present que s'obtindran aquests beneficis si s'escull un llibre adequat a l'edat dels receptors i les seves capacitats, que sigui senzill però no simple (Martínez, 2011). Alcántara (2010), amplia una mica més aquesta idea especificant que hem de prestar atenció a la qualitat del text i de les il·lustracions, tenir en compte l'edat, però també els interessos del receptor i pensar en la idoneïtat de la lectura a l'aula segons el que s'estigui fent a classe.

Els llibres i la salut

Pel que fa a la salut, si ens centrem específicament en aquest àmbit trobem que diverses vegades s'ha utilitzat el conte com a recurs per explicar diverses temàtiques, sobretot si la temàtica que es vol explicar és sensible. En una entrada al blog del CAP del Passeig de Sant Joan de Aiturbidebcnics (2014) remarcaven que quan no es troben la manera o les paraules per explicar una situació difícil en podem fer servir llibres que han estat escrits precisament per això. Sobretot, feia referència a aquells casos en què es pateix una malaltia crònica. A més a més, afegia que els llibres poden ser un bon recurs per explicar una adversitat de salut.

Per aquests casos també, Carles Cano Rodríguez (s.d., a Sánchez, 2019) pedagog català en l'àmbit de la salut, menciona que els llibres poden ser de molta ajuda per a què els infants tinguin contacte amb hàbits d'autogestió positiva i models de conducta positiva que han de desenvolupar. Tot i que ell es refereix

més a hàbits del dia a dia, també podríem dir que aprendre primers auxilis entraria dins de les conductes positives a desenvolupar.

Centrada més en la temàtica dels primers auxilis trobem l'entrevista que li va fer Carla Benito (2019) a la metgessa i autora de dos llibres de salut, Lucía Pereiro. En aquesta entrevista Pereiro menciona la importància de l'educació en salut des de ben petits, concretament ella dóna èmfasi en suport vital bàsic i comenta que hauria de ser essencial que els nens tinguin una assignatura a les escoles en què es tracti l'educació per a la salut. Per contribuir a aquesta funció, ha escrit dos llibres, un d'ells dedicat a enfrontar-se a una emergència vital, *L'Aisha i els salvavides* (2019).

No obstant això, els diversos professionals es posen d'acord en com per ensenyar salut a través d'un llibre és important tenir en compte altres factors. Benito (2019) exposa com per a Lucía Pereiro és molt important ser constant en l'ensenyament per a què ho integrin en comptes de llegir el llibre una vegada i després no tractar el tema mai més. Per altra banda, Sánchez (2019) explica que per Carles Cano no és tan important el contingut del llibre per si mateix com que la forma en què s'expressen i s'il·lustren siguin adequats a la lectura i comprensió general del nen.

Després de la pandèmia del coronavirus també s'ha fet utilització de llibres per informar a famílies i nens/es sobre què era aquest virus. La UNESCO va expressar que comunicar fets i informació fiable és fonamental i animava a artistes a buscar formes creatives de fer arribar aquesta informació (Brunier, 2020). De vegades un format més creatiu pot ser una manera més atractiva i fàcil d'apropar coneixement a persones fora de l'àmbit de la salut.

Per acabar, hi ha diverses persones de diversos col·lectius, però sobretot del sanitari, que s'han animat a fer els seus propis llibres sobre l'actuació en casos d'emergència i la reanimació cardiopulmonar. Com a exemple trobaríem el llibre de *¿Aprendemos a salvar vidas?* (2019), de dues germanes María Sáez i Lucía Sáez (infermera) o *Manos al corazón* (2019), d'una altra infermera, Miriam Hidalgo. Així com *L'Aisha i els salvavides* (2019) de Lucía Pereiro esmentat

anteriorment. Els tres llibres es centren en l'ensenyament de les tècniques de reanimació cardiopulmonar i actuar en casos d'emergència després de comprovar que al seu entorn no hi havia coneixement sobre el tema.

Totes les idees anteriorment esmentades fan concloure que la utilització del llibre per explicar contingut sanitari són una bona opció. En aquest sentit, podem fer-ne ús per introduir els primers auxilis.

4. METODOLOGIA

Una vegada assentats els fonaments teòrics dels quals parteixo per a crear els meus productes, passo a explicar amb més detall les diverses fases que vaig seguir fins al resultat final. Com es demostra a continuació, la seva elaboració ha estat fruit de diversos canvis i modificacions ja des de la fase 1.

FASE 1. Detecció del problema

En un primer moment, la idea principal d'aquest treball era la creació d'una guia de primers auxilis que les mestres poguessin utilitzar de forma àgil i fàcil a l'escola en cas que algun infant tingués una emergència sanitària. Tot i així, en el moment de fer la recerca em vaig trobar amb què hi havia moltes guies creades amb aquest objectiu i que no seria fàcil millorar-les o modificar-les, ja que ja estaven molt completes i sintetitzades.

Això no obstant, aquesta recerca em va servir per adonar-me que, tot i que hi havia moltes guies destinades a mestres i alguna destinada a infants que et deien com havíem d'actuar i molta bibliografia que recomanava treballar els primers auxilis a l'aula, hi havia poques idees i poc material destinant a treballar-lo amb els i les alumnes a l'aula. Per tant, un cop em vaig trobar en aquest punt vaig haver de canviar d'idea.

FASE 2. Decisió del recurs

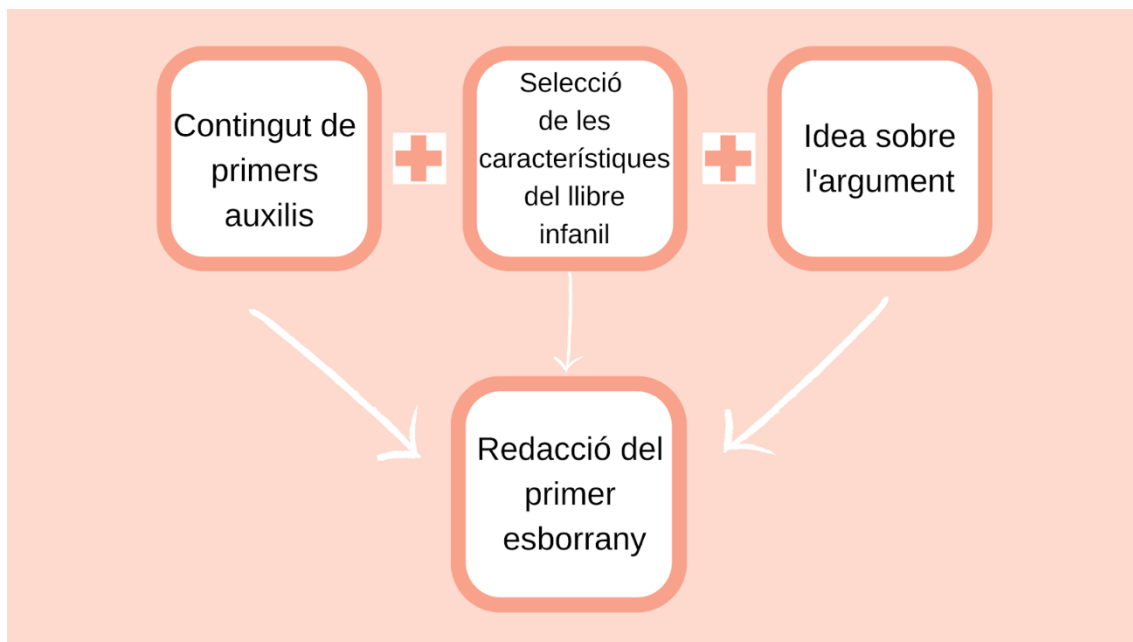
Com he mencionat, no hi havia gaires recursos destinats a treballar els primers auxilis a l'aula, per tant, vaig pensar en fer un propi que es pogués utilitzar a l'escola. Durant uns dies em vaig trobar pensant quin seria el recurs més adequat. Aconsellada pel meu tutor i per la meva parella de coavaluació vam acotar les opcions a un *scape room* o un conte.

Després de pensar-lo durant un temps vaig concloure que m'estimava més crear un llibre en què es tractés els primers auxilis, ja que era un recurs que em cridava més l'atenció fer i estava cursant la menció en biblioteques escolars.

FASE 3. Redacció del llibre infantil

D'aquesta manera vaig començar a preparar la redacció del llibre infantil. Quan ens disposem a escriure moltes vegades és necessari una mica d'inspiració per tenir la idea de l'argument o per arribar a trobar una forma enginyosa en què desencadenar els fets, tanmateix, aquesta inspiració requereix una preparació prèvia. Per preparar el meu llibre jo vaig tenir en compte:

Figura 3: *Esquema de la preparació*

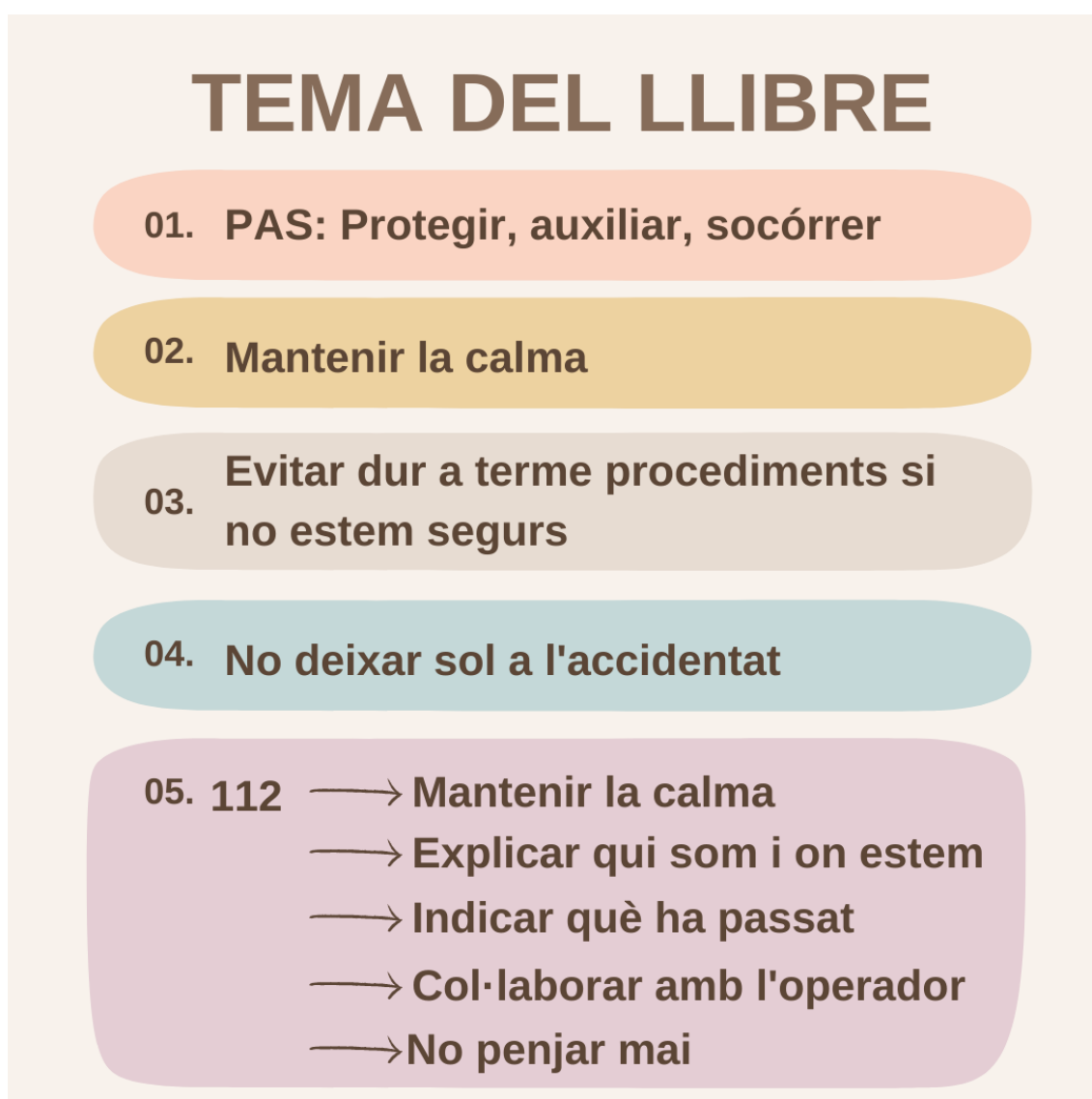

Font: elaboració pròpia.

Per tant, abans de començar a redactar vaig haver de revisar detingudament el marc teòric per decidir quin seria el contingut de primers auxilis que volia que aparegués al llibre i quines característiques del llibre infantil havia de tenir en compte.

Una vegada les vaig seleccionar, les vaig apuntar:

Figura 4: *Contingut de primers auxilis pel llibre*

Font: elaboració pròpia.

Com podem veure a la figura 4, primer vaig apuntar el procediment PAS i quines eren les consignes que més es repeten quan succeeix una situació d'emergència. Pel que fa al número 112 també vaig apuntar alguns elements que són bastant importants i que podria intentar incloure en el meu llibre.

Al mateix temps, vaig buscar les característiques d'un llibre infantil que apareixien al marc teòric per tenir-les present a l'hora de redactar-lo.

Figura 5: *Característiques d'un llibre infantil*

01. Apareixen elements fantàstics

02. Conflicte que es resol en el mateix conte

03. Protagonista és un nen o adolescent

04. Comunica sentiments i emocions

05. Desenvolupament- nus- desenllaç

06. Personatges amb personalitats
marcades i poc estereotipades

07. No informació gaire evident

08. Narració lineal

09. Estructures repetitives

10. Diàlegs freqüents però breus

11. Verbs en tercera persona i passat

12. Claredat i senzillesa en l'exposició
d'accions

13. Imatge+ portada+ inici= expectatives

14. Evitar omplir un motlle sense aportar res

Font: elaboració pròpia.

De les característiques que apareixen a la figura 5, hi ha algunes que necessiten una mica d'explicació perquè s'entenguin per com estan redactades. En primer lloc, quan apareix la frase "no informació gaire evident", al punt 07, fa referència al fet que quan un llibre infantil intenta explicar algun contingut en específic, s'intenti que no es centri tant en la part didàctica que al final perdi l'aspecte literari. En el meu cas havia d'evitar que el contingut en primers auxilis fos massa obvi. Per altra banda, el punt 13 es refereix que s'ha de tenir molt presents aquests tres elements per a què creïn expectatives suficients perquè l'infant vulgui llegir-lo.

Una vegada vaig tenir totes les característiques seleccionades juntament amb el contingut de primers auxilis que més apareixia vaig pensar quin volia que fos l'argument del llibre. Vaig començar diversos esborranys que es van quedar en només unes línies i al final vaig acabar un esborrany que em semblava que complia la majoria dels ítems que havia seleccionat i que la història m'agradava.

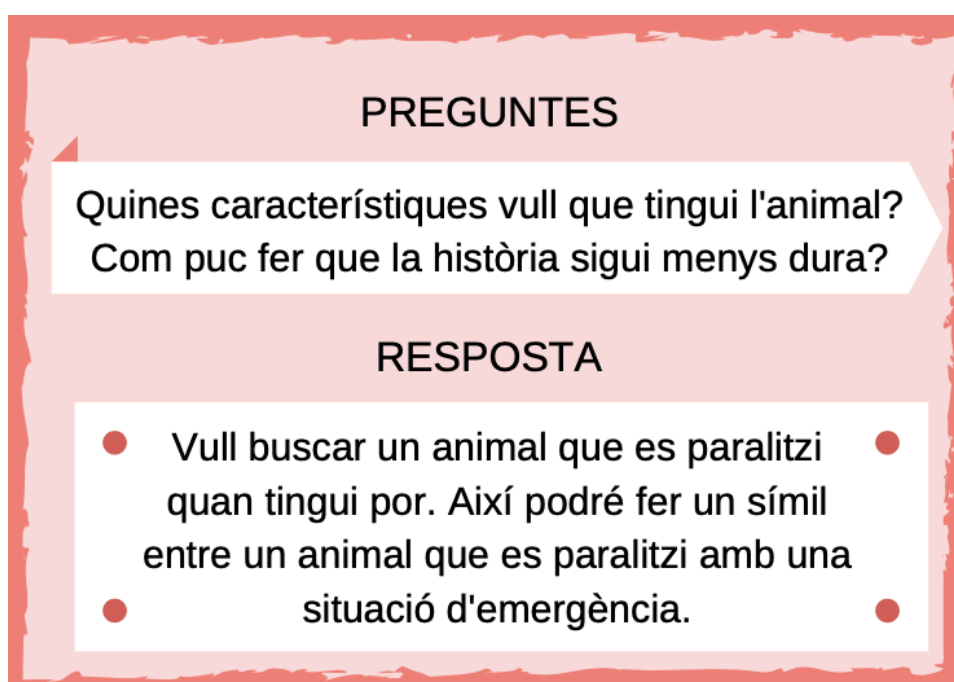
Seguidament, vaig enviar per *Mail* la història (annex 4) al meu tutor, la meua companya d'avaluació i una persona experta, mestra d'educació infantil amb 15 anys d'experiència i professora universitària que havia treballat els primers auxilis amb els seus i les seves alumnes d'infantil a l'aula, i vaig esperar el seu *feedback*.

FASE 4. Modificació del llibre infantil

Les retroaccions que vaig rebre van ser força positives tot i que totes coincidien en el fet que potser l'argument de la història era massa fort per a infants que s'haguessin trobat en una situació similar.

En concret, la persona experta em va aconsellar que utilitzés un objecte transicional, que podia ser tant un animaló com un objecte inanimat, per despersonalitzar la història i que els infants la poguessin veure des d'una perspectiva menys personal. En aquell moment vaig decidir que preferia utilitzar un animal, però decidir quin va ser una mica més laboriós. Em vaig plantejar dues preguntes a les quals vaig arribar a una resposta comuna.

Figura 6: Re-pensament de la protagonista

Font: elaboració pròpia.

Des d'aquí vaig fer una recerca d'animals que es paralitzessin quan tenen por i vaig trobar a la vaca. Quan una vaca es troba en una situació de perill pateix el que es coneix com a immobilitat tònica. Aquest és que davant d'una situació de dolor, de perill o estrès, s'alliberen una gran quantitat d'endorfines que generen una paràlisi muscular (Contexto Ganadero, 30 de març 2017).

A partir d'aquesta descoberta vaig començar a canviar el primer esborrany que havia creat. Vaig partir de la immobilitat tònica que pateixen les vaques i vaig buscar situacions que les fessin por a CONtexto Ganadero (29 de març de 2017). Algunes les vaig utilitzar per fer la introducció del llibre.

Taula 13: Informació utilitzada al llibre

Algunes de les situacions en què una vaca pot sentir-se en perill	Fragment del llibre
Reflexos als bassals. Metalls colgant i reflectants.	<i>Però tenim un problema, les vaques li tenim por a quasi tot i els viatges són tota una aventura.</i>

Moviments bruscos. Contrastos de llum i ombra. Espècies depredadores (el gos el continuen veient com un depredador). Relliscar-se. Coixejar.	<i>Si veiem el nostre reflex en un bassal ens espantem.</i> <i>Si trobem CD's penjats en els espantaocells ens espantem.</i> <i>Un animal que es mogui molt de pressa? Ens espantem.</i> <i>I ja no parlem de si ens trobem un gos pel camí...</i>
--	---

Font: elaboració pròpia.

Un aspecte que vaig mantenir respecte al primer esborrany, perquè a la primera entrega em van fer molts bons comentaris, va ser la cançó que vaig inventar. La persona experta em va mencionar que era un element molt útil de repetició que es podria utilitzar per recordar o per fer posteriors activitats. Tot i així, en haver canviat a la protagonista, vaig haver de fer algunes modificacions.

Taula 14: *Modificació de la cançó*

Cançó original	Cançó modificada
“Si una persona veus en perill, la calma has de mantenir. Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí. No s’ha de quedar mai sola, ha d’estar acompanyada sempre d’una altra persona. A un adult has d’avisar o si no a l’1-1-2 has de trucar.”	“Si una vaca veus en perill, la calma has de mantenir. Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí. Sola mai s’ha de quedar, una altra vaca l’ha d’acompanyar. A una vaca adulta has d’avisar o si no l’1-1-2 has de picar.”

Font: elaboració pròpia.

Al final, la nova història que vaig fer no es semblava quasi res a la del principi. Vaig intentar que en la nova versió fos menys evident que el que intentava era fer un llibre sobre primers auxilis i, com mencionava abans, vaig intentar crear una trama que fos menys violenta. Una vegada vaig tenir acabada la nova versió de la història (annex 5) la vaig enviar al meu tutor, a la meua companya d’avaluació, a la mateixa persona experta i, en aquesta ocasió, li vaig enviar el conte a una experta en biblioteques escolars.

La retroacció per part del meu tutor i de la persona experta a qui ja li havia enviat anteriorment va ser molt positiva. Em van mencionar a través d'un correu que havia encertat amb la trama, ja que ara no era tan evident i, a més, l'objecte transicional estava ben triat, fent que la història agafés un punt divertit.

Pel que fa a l'experta en biblioteques escolars, vam concretar en fer una entrevista via la plataforma *Zoom* en què em va comentar i donar l'opinió sobre el llibre infantil. Em va fer una sèrie de suggeriments i comentaris de millora que vaig recollir i amb els quals vaig modificar el llibre infantil. Tanmateix, va haver-hi *feedback* que no vaig seguir perquè vaig considerar que la versió que ja tenia era adient per l'objectiu del producte. A la taula següent s'indica en la columna del mig si es van dur a terme els canvis (verd) o si no (vermell).

Taula 15: *Canvis a partir de la retroacció*

Retroacció de l'experta en biblioteques escolars	Justificació
Reduir el nombre d'estructures temporals, començar la història com si fos un record per poder utilitzar només el temps passat.	Quan vaig seleccionar els ítems que havia de tenir un llibre infantil aquest era un i a l'hora de redactar el vaig oblidar. Gràcies a la retroacció de l'experta vaig revisar les característiques i, a més de canviar el temps verbal deixant-lo tot en passat, també vaig canviar la narració de la primera persona a la tercera, tal com recomanen els autors del marc teòric. D'aquesta forma, la lectura pels infants és molt més còmoda i entenedora.
Utilitzar frases més senzilles i directes i un vocabulari més concret.	De la mateixa manera que el punt anterior, simplificar les frases i el vocabulari fa que la lectura pugui ser més còmoda i entenedora. Pel vocabulari més específic s'ha intentat afegir un petit aclariment perquè els alumnes l'entenguessin.

Reduir la informació quan la Petra i la Meg es queden soles. Fer-ho més curt i més simple.	Tot i que l'experta m'ho deia per simplificar encara més la trama, la meva intenció era que no fos tan directe i tan previsible perquè els infants s'emportin una sorpresa. Si la Meg s'espanta a la primera, em semblava massa senzill.
Substituir l'ensurt que es fa la Meg per un accident com trencar-se una pota o que se li quedi encaixada en una esquerda.	Quan a la primera revisió em van dir que la història era massa directa, vaig buscar aquest símil entre el que els passa a les vaques quan s'espanten amb una emergència de primers auxilis. Considero que els ensurts són la base del llibre. Per altra banda, l'emergència no és que la Meg s'espanta sinó que es queda paraltzada. Per tant, vaig decidir deixar-los.
Que la Petra i la Meg, que representen nenes petites, parlin com a nenes petites.	Considero que aquest era un aspecte molt important per caracteritzar els personatges, he intentat modificar el diàleg perquè semblin més petites.
A la cançó concretar més en la frase "sense fer-li més mal pel camí".	Tot i haver buscat altres alternatives com "però sense fer res que no hagi après" o "però sense fer-li més mal improvisant" vaig acabar deixant la original, ja que representa millor la idea que vull expressar.
Fer la cançó més genèrica sense utilitzar la paraula "vaca" ni cap subjecte.	En aquest cas, tot i que era una bona proposta, no l'he modificat perquè a la guia didàctica posterior hi ha activitats que parteixen de la cançó amb el subjecte "vaca" fins que arriben gradualment al subjecte "persona".

Quan la Petra fa picar l'esquella, canviar la redacció, la paraula “cop” i “clonc” juntes no acaben de funcionar, treure alguna de les dues.	Com per mi era important que sortissin els números 112, a la redacció vaig mantenir la paraula “cop” però eliminar la paraula “clonc”. Aquesta última la vaig incloure a la il·lustració.
---	--

Font: elaboració pròpia.

FASE 5. Les il·lustracions

Una vegada vaig tenir la redacció del llibre acabada vaig contactar amb una estudiant que actualment es troba cursant un grau en animació perquè m'ajudés a fer les il·lustracions. Per tant, aquesta fase va ser un treball col·laboratiu en què em vaig deixar guiar una mica més per l'experta en imatge, ja que ella tenia experiència prèvia, però en la que vaig continuar treballant.

El primer que vam fer va ser el *mood board* dels personatges. Vam buscar inspiració de diverses il·lustracions de vaques ja creades i, a partir d'aquestes idees vam crear les protagonistes.

Figura 7: Il·lustracions que vam agafar com a referència

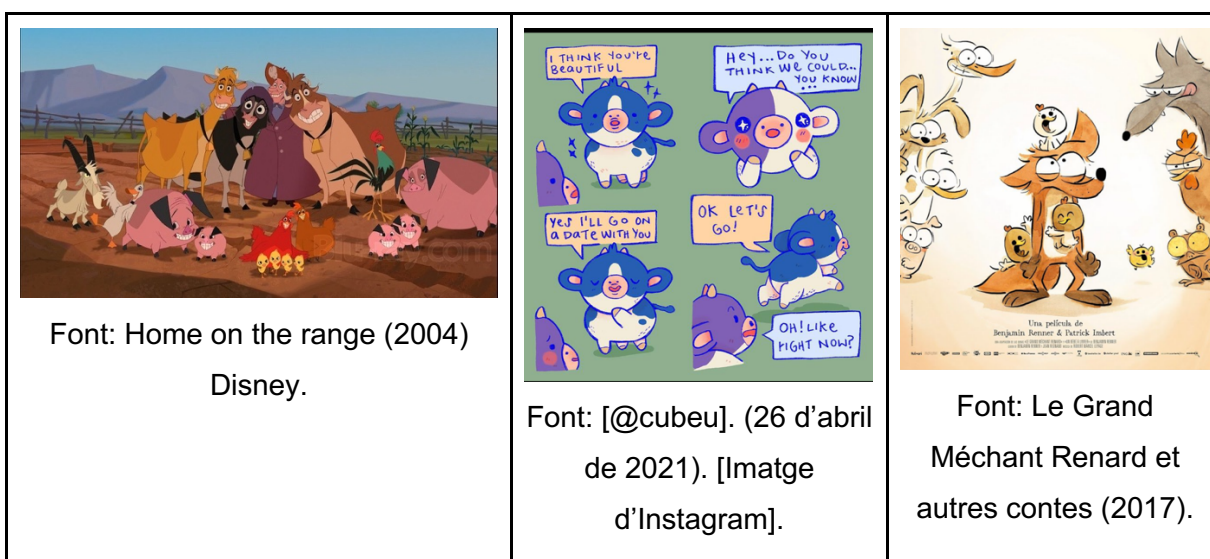
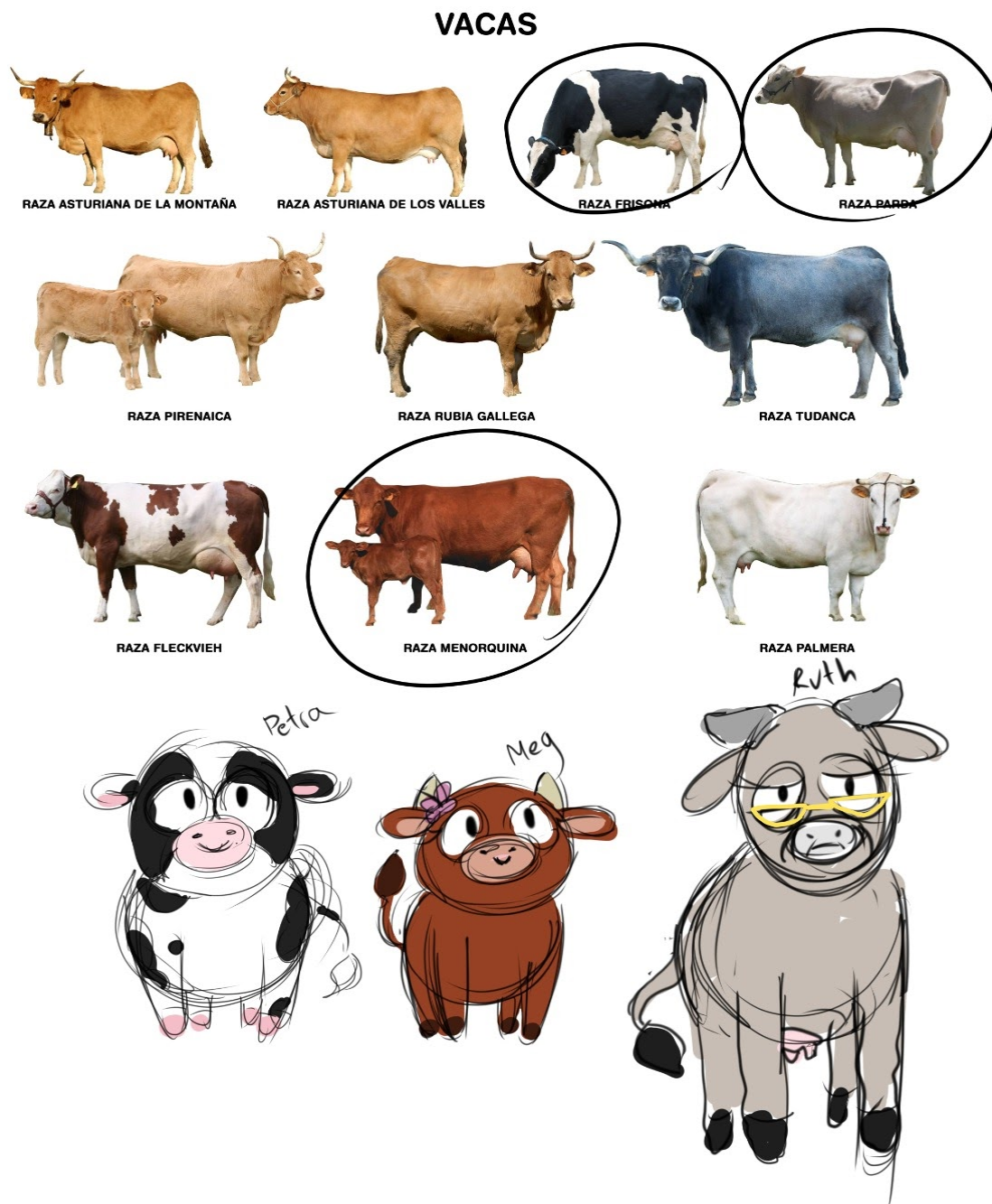

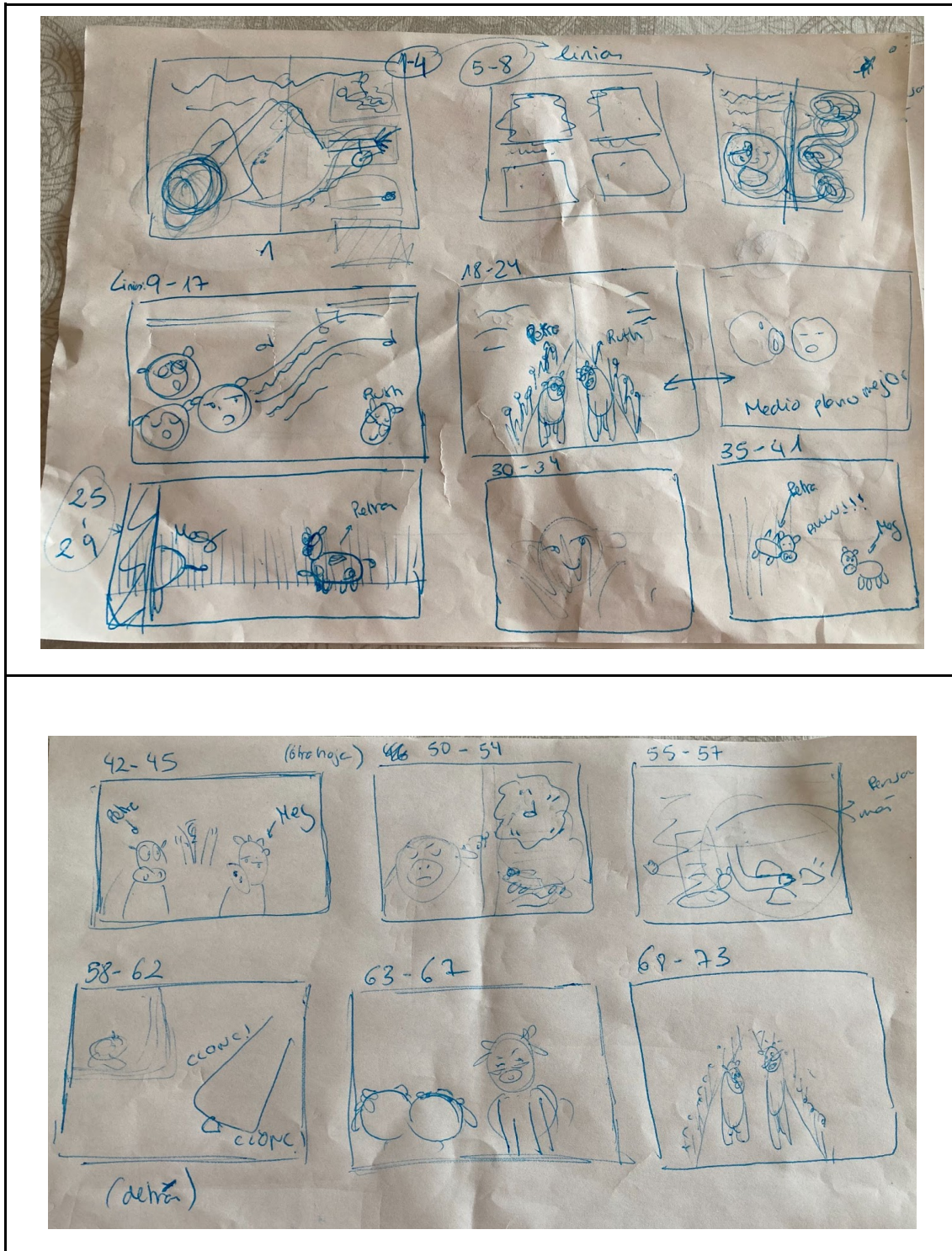
Figura 8: Resultat de les protagonistes

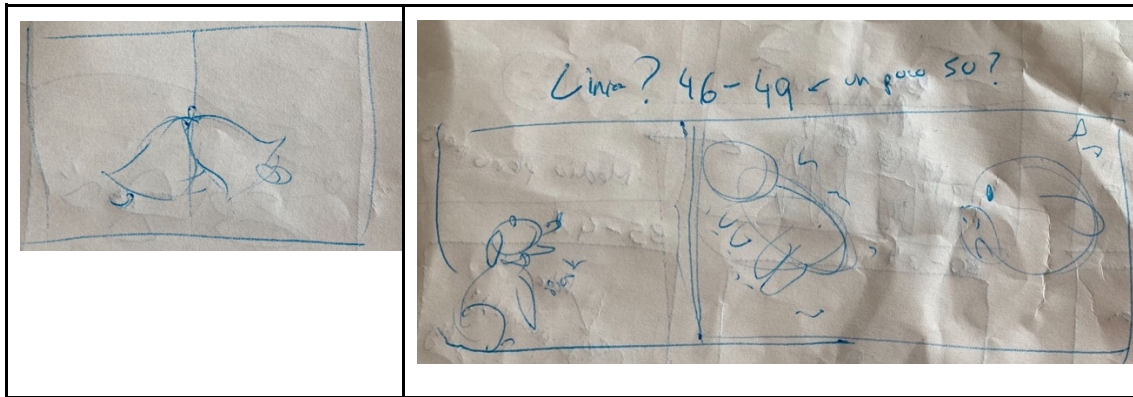

Font: imatge pròpia.

Seguidament vam passar a fer el guió gràfic. Per elaborar-lo vam dividir la història segons el que volíem que aparegués a cada il·lustració i després vam dibuixar de forma molt esquemàtica com seria cada pàgina.

Figura 9: Guió gràfic

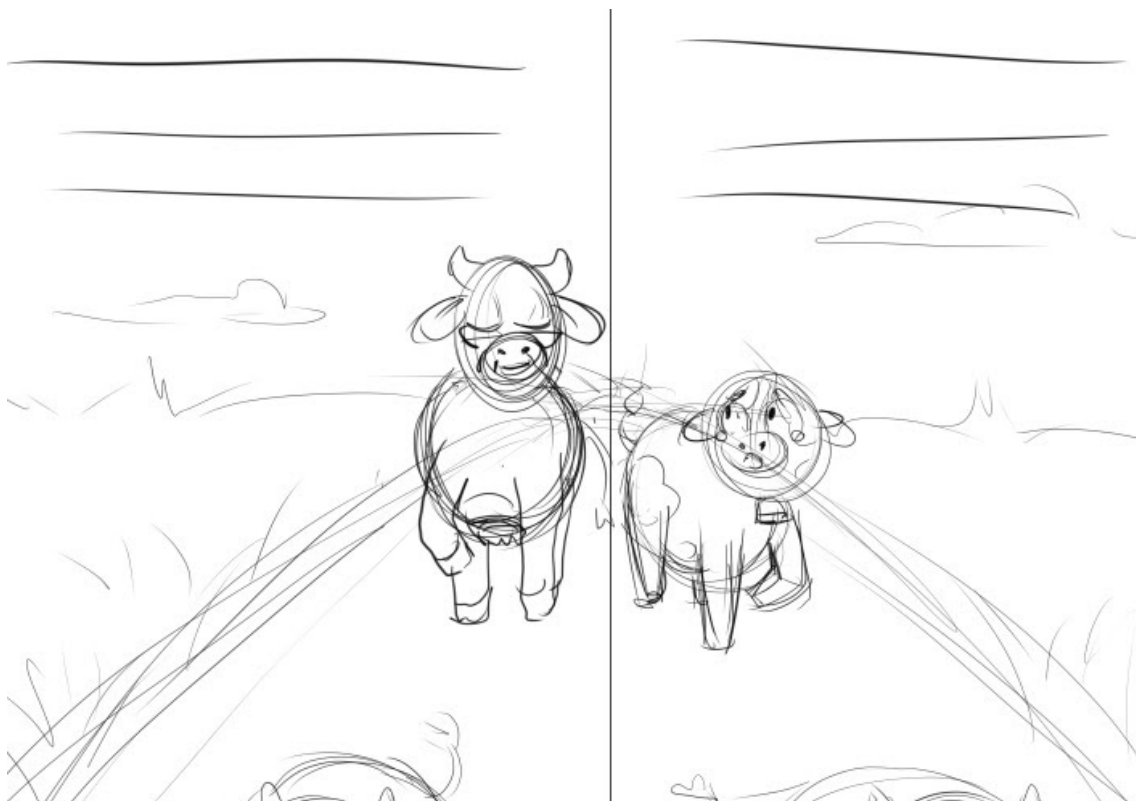

Font: elaboració pròpia.

A partir del guió gràfic vam passar a fer l'esbós de totes les il·lustracions. Vam fer lleugeres modificacions i vam acabar de decidir com volíem que estigués tot situat.

Figura 10: Exemple d'esbós

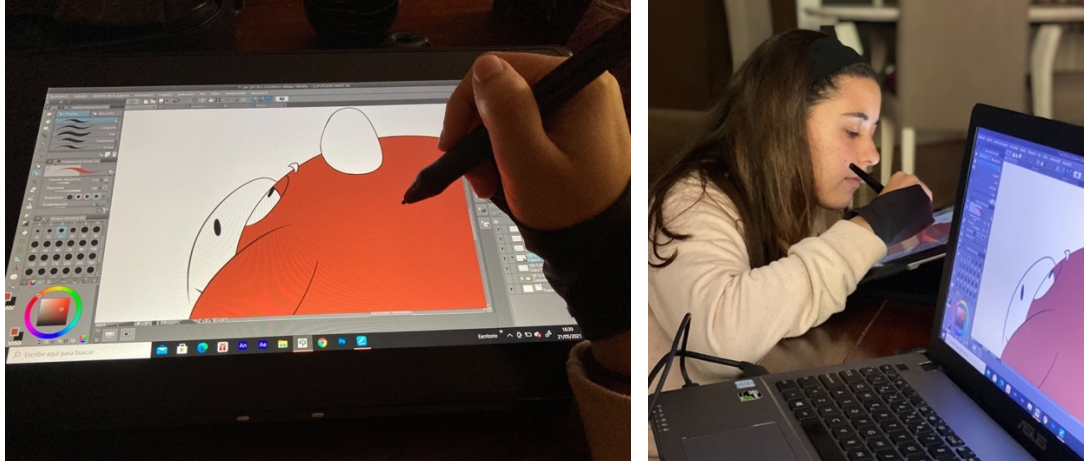

Font: imatge pròpia.

Un cop ens vam trobar que havíem fet tots els esbossos, només va quedar passar-los a net, feina que va realitzar la persona experta en animació aquest

cop ja en solitari. Tot i així, vaig tenir l'oportunitat de posar color a algunes de les imatges per mi mateixa guiada per la persona experta.

Figura 11 i 12: *Passant a net les il·lustracions*

Font: imatges pròpies.

FASE 6. Creació de la guia didàctica

Després de redactar el llibre vaig pensar en ampliar la proposta final i crear una guia didàctica per complementar-lo i endinsar-me una mica més en treballar diferents aspectes dels primers auxilis. Per dur a terme la guia didàctica primer em vaig haver d'informar de com es feia una. Després de buscar diferents exemples vaig trobar un que s'adaptava força al tipus de guia que volia fer i que vaig utilitzar com a pauta: Viviana (2015). A la guia de referència sortien alguns apartats que vaig mantenir.

Figura 13: *Comparació dels índex*

Índex referència	Índex propi
Descripció del projecte	Introducció
Objectius	Objectius i contingut
Possibles activitats	Metodologia
Suggestiments metodològics	Possibles activitats
Resultats esperats	Avaluació

Font: elaboració pròpia.

A partir de la selecció dels apartats que volia incloure vaig passar a decidir quins eren els objectius i contingut que volia treballar per comunitat per després poder plantejar les activitats segons aquests. Per determinar-los vaig seguir la informació del marc teòric i la seqüenciació que apareix a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (2021). En aquesta seqüenciació l'XTEC selecciona quin contingut en primers auxilis s'hauria d'ensenyar a cada etapa escolar. Després de comparar les dues fonts d'informació en què em basava vaig acabar dividint-los de la següent forma:

Taula 16: *Objectius i continguts per comunitat*

	Comunitat de petits	Comunitat de mitjans	Comunitat de grans
Objectius	- Identificar situacions en què una persona es trobi en perill. - Reconèixer el número d'emergència (112). - Copiar el procediment PAS (Protegir- auxiliar- socórrer).	- Recordar el número d'emergència (112). - Actuar segons el procediment PAS. - Introduir-se en la valoració de la respiració de la víctima. - Introduir-se en col·locar a la víctima segons la PLS (posició lateral de seguretat).	- Recordar el número d'emergència (112). - Actuar autònomament segons el procediment PAS. - Valorar la respiració de la víctima. - Col·locar a la víctima segons la PLS. - Reconèixer les compressions toràciques.
Contingut	- Número d'emergència (112). - Procediment PAS.	- Número d'emergència (112). - Procediment PAS. - PLS	- Número d'emergència (112). - Procediment PAS. - PLS - Compressions toràciques

Font: elaboració pròpia.

Seguidament, vaig pensar quines activitats volia fer a cada comunitat i quina metodologia volia suggerir. Per la metodologia vaig decidir treballar a partir de jocs a la comunitat de petits i mitjans i, en la de grans, a partir de treballs en grup i cooperatius. Vaig trobar que aquestes dues metodologies aporten diversos beneficis, entre ells la motivació i les relacions socials, que penso que són necessàries per adquirir els coneixements en primers auxilis. Aquests beneficis es poden trobar dins la guia.

Per altra banda, vaig anar apuntant diverses idees d'activitats que m'anaven sorgint fins que vaig decidir aquelles que pensava que eren més coherents i que s'ajustaven millor als continguts i objectius de cada comunitat. Vaig decidir proposar 3 activitats per comunitat perquè totes estiguessin igualades.

En aquest punt vaig reflexionar sobre afegir un altre apartat al índex que fins aquell moment no l'havia pensat, el de "Recomanació de lectura". Finalment el vaig incloure, ja que com la meua guia parteix d'un llibre em va semblar adient. Endemés, apareix una proposta diferents per llegir el llibre segons la comunitat en què ens trobem, ja que el públic serà diferent.

L'últim que vaig redactar va ser l'avaluació, que només vaig incloure possibles indicadors d'avaluació, i la introducció, tenint en compte tot el que havia inclòs a la guia. Per acabar, com durant la redacció del marc teòric també vaig trobar dos contes que em semblaven interessants, els vaig afegir al final de la guia, en un nou apartat: "Altres llibres d'interès".

FASE 7. Validació de la guia didàctica

Un cop vaig tenir la guia acabada vaig crear un instrument de validació (annex 6) que vaig passar a 5 mestres per a què la corregissin. Un dels mestres, a més, té el títol de socorrista. Tot seguit es comenten quines van ser les respostes que es van obtenir al qüestionari.

Pel que fa a la primera pregunta, tots els apartats tenen mínim 4 respostes en què són molt rellevants i necessaris. Hi ha una resposta a *metodologia* i una altra

a *altres llibres d'interès* que diuen que són bastants necessaris i rellevants. Finalment, hi ha una resposta a *presentació* que atorga un grau prou necessari i rellevant. En general es pot afirmar que les retroaccions són positives quant als apartats.

En les preguntes dos i tres, no hi ha comentaris per treure cap apartat i només un comentari en afegir-hi un, el d'alumnes amb necessitats educatives de suport específic. Tot i que considero que és un bon suggeriment penso que no he investigat suficient en aquest àmbit per a incloure un apartat específic per aquest alumnat. La guia que he elaborat és més genèrica i dona idees de com introduir els primers auxilis a l'aula, però després cada mestra pot adaptar-la a les necessitats de la seva aula.

Continuant per la quarta pregunta, la majoria de les valoracions quant a la informació que apareix en cada apartat són molt positives. Els apartats que tenen unes valoracions una mica més baixes són *avaluació*, que té una resposta en prou completa i una altra de bastant completa, i *altres llibres d'interès* que té dues respostes en bastant completes.

Per millorar aquests dos apartats han deixat alguns comentaris a la pregunta cinc on em feien les següents recomanacions:

Taula 17: *Recomanacions persones expertes*

Recomanacions	Què he fet jo
Incloure indicadors per avaluar les compressions toràciques a la comunitat de grans.	He inclòs un nou indicador.
Afegir alguna dinàmica d'autoavaluació: què he après? Què podria fer en una	Encara que penso que són propostes molt encertades i útils, el meu producte es tracta d'una guia més general i no tant d'una programació

situació d'emergència? He participat en l'activitat?	didàctica, per tant, no crec que sigui necessari concretar tant. A partir dels suggeriments de la guia la mestra pot decidir quin tipus d'avaluació vol fer però, pot partir dels indicadors que es troben a la guia.
Afegir alguna idea d'instrument o dinàmica d'avaluació.	
En les lectures recomanades afegir una petita ressenya, explicar si tracten els mateixos continguts o d'altres i perquè es recomanen.	He afegit les ressenyes dels llibres. D'aquesta manera es pot veure sobre què tracten.

Font: elaboració pròpia.

A la pregunta sis, no m'han suggerit treure cap informació.

A partir d'aquí els comentaris han sigut molt bons. De l'1 al 5, quatre persones han votat 5 a què les activitats proposades ajuden a desenvolupar coneixements i habilitats en primers auxilis i una persona ha votat 4. Es mantenen els mateixos resultats a la següent pregunta sobre si a partir de les activitats proposades es treballen els objectius del principi de la guia.

A continuació, tothom considera que les activitats proposades per a cada comunitat són adients a les seves edats i que la informació que apareix a les activitats és suficient per entendre el que s'ha de fer. A la pregunta dotze no hi ha cap proposta de contingut en primers auxilis que hauria d'aparèixer i que no aparegui. I a la pregunta tretze tothom avalua de l'1 al 5 amb un 5 que la guia pot ser útil per a les mestres.

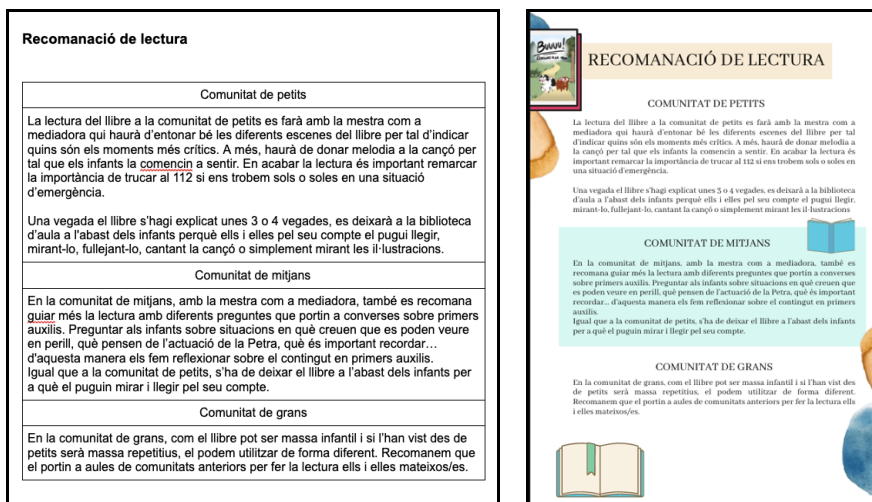
A la darrera pregunta sobre propostes de millora apareix una proposta sobre els instruments d'avaluació que ja està contestada a la taula. També suggereixen afegir a la introducció una justificació sobre la rellevància de treballar els primers auxilis a l'aula. Aquesta justificació apareix en la introducció del treball de fi de grau i penso que si s'afegeix a la guia ocuparia massa espai. Al final, la persona que vulgui utilitzar la guia ha d'estar convençuda de la seva importància abans de fer-la servir.

FASE 8. Presentació dels productes

Una vegada les il·lustracions del llibre van estar acabades vaig començar a afegir el text i posar-ho tot en un format que s'assemblés el màxim possible a un llibre. Vaig buscar diverses plataformes que et permetien posar imatges i text en mida A5, que és el format en què es van fer les il·lustracions. Al final vaig utilitzar la plataforma *Book Creator*. Aquesta plataforma, tot i que hi ha aspectes que es podrien millorar, com afegir contracoberta, permet afegir text a sobre de les il·lustracions i a l'aplicació fa la sensació com si estiguessis passant els fulls d'un llibre. Per tant, finalment vaig escollir aquesta aplicació per ajuntar-ho tot.

Pel que fa a la guia didàctica, un cop vaig tenir les validacions i vaig modificar-la, vaig passar-la a un format visualment més atractiu. Per fer-ho vaig utilitzar la plataforma digital *Canva* on vaig incloure tota la informació reduint algunes frases que no eren estrictament necessàries. Aquesta guia és molt més suggerent cosa que penso ajudarà a què les mestres que la vulguin utilitzar se la llegeixin més fàcilment.

Figura 14 i 15: Comparació entre guia abans i després de passar-la a net

Font: elaboracions pròpies.

Finalment, ambdós recursos els vaig posar en una pàgina web utilitzant la plataforma *Wix*. D'aquesta manera es pot tenir accés als documents vertaders de forma més fàcil i ràpida.

5. DESCRIPCIÓ DELS PRODUCTES

Tot seguit mostrem els dos productes creats per suplir la falta de recursos destinats a treballar els primers auxilis a l'aula. En primer lloc, presentem el llibre *BUUUU! L'ensurt a la Meg*. Aquest llibre està pensat i dissenyat per a un públic d'entre 5 a 8 anys, principalment. En aquest llibre apareix la història de dues petites vedelles que viuen amb el seu ramat de vaques viatjant d'un lloc a un altre. En aquest ramat de vaques sempre canten una cançó per si tenen un ensurt i necessiten ajuda saber com actuar. Un dia les dues petites vedelles es troben en una situació en què la cançó serà essencial per poder sortir-se'n.

A la metodologia mostrem els diferents passos que es van seguir fins a acabar-lo. A la versió final, el llibre s'ha centrat en treballar la seqüència PAS, ja que és un coneixement que es repeteix en qualsevol emergència. Dins de la seqüència el llibre incideix en el fet que cal mantenir la calma si volem ajudar, que no duem a terme procediments dels quals no estem segurs o segures, que és molt important no deixar mai sol o sola a l'accidentat i, en el cas dels infants, que han d'avisar a una persona adulta o, si no hi ha ningú més, trucar al 112. Hem decidit fer-ho a través d'una cançó que primer apareix sencera i després a trossos quan la Petra l'ha de seguir i posar a prova perquè així és una forma més fàcil de recordar-la. A més, les repeticions i rodolins són característiques pròpies de les narracions destinades a infants (Cerrillo, 2007).

Pel que fa als personatges, seguint les indicacions de Cerrillo (2007) hem fet que les protagonistes siguin nenes, en aquest cas dues petites vedelles, que les hem personificat. També hem intentat que tinguessin personalitats marcades com recomana Colomer (2002, a Colomer *et al.* 2018).

Per elaborar la història, com aconsellava Martínez (2011) hem seguit una estructura lineal de desenvolupament, nus i desenllaç amb un conflicte que es resol dins de la història al desenllaç, en aquest cas l'incident quan la Meg s'espanta que s'arregla gràcies a la Petra que recorda la cançó. També hem fet que les vedelles comunicuessin els seus sentiments i emocions (Alcántara, 2010) sobretot en alguns moments com quan la Petra està avorrida o al final que

se sent penedida. Un altre aspecte que hem tingut present ha estat exposar les accions amb claredat i senzillesa i incloure diàlegs freqüents però breus durant tot el llibre (Cerrillo, 2007). Així mateix, hem basat la història en un record per deixar tots els verbs en passat o en tercera persona (Alcántara, 2010).

Finalment, hem intentat mantenir la part literària i que no sigui massa evident que estem intentant donar informació sobre un tema específic, en el nostre cas els primers auxilis,^o com aconsella Colomer (2002 a Colomer *et al.*, 2018). Tot i que aquest punt es pot considerar o no que l'hem aconseguit sí que considerem que al llarg de les diferents versions s'ha anat millorant i camuflant. Tot i això, pensem que el producte final també té la seva part didàctica força remarcada. Amb tot, Bosch (2008) explicava que les obres literàries sempre tenen una intenció comunicativa i informativa que en els llibres destinats a públic infantil o juvenil acostumen a ser encara més evidents.

Com a darrer punt a destacar, hem intentat que tant la portada com l'inici del conte creïn expectatives (Colomer, 2002, a Colomer *et al.*, 2018). Per aquest motiu a la portada apareix un arbust amb uns ulls que creïn intriga i la història comença amb què les vaques són molt porugues amb els diferents exemples perquè sigui una mica divertit.

Una vegada va estar el llibre acabat, hem tingut en compte a Lucía Pereiro en Benito (2019) on expressa que és important ser constant en l'ensenyament i no només llegir un llibre una vegada i no tornar a tractar el tema. Per aquest motiu hem decidit crear la guia per complementar el llibre però, a més, augmentar i profunditzar els coneixements. Aquesta guia està dividida en comunitats i presenta tres propostes d'activitat per cada una. La guia parteix del llibre, per tant, inclou un apartat on hi ha recomanacions per fer la lectura en les diverses comunitats.

En afegitó, tenint com a referència el marc teòric i el que dicta la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (2021), hem mostrat els continguts i els objectius que es desenvolupen a la guia i les activitats. Al final de la guia hem inclòs altres llibres que tracten aquesta temàtica.

Per poder accedir als dos recursos es pot fer de les següents maneres:

Accés al llibre: Annex 7	També es pot fer via online a través d'aquest link: https://nuria1franco.wixsite.com/my-site
Accés a la guia didàctica: Annex 8	En el <i>Wix</i> es troben els dos recursos originals enllaçats i un vídeo on es mostra el llibre.

6. LIMITACIONS I VIES DE DESENVOLUPAMENT FUTUR

Aquest treball final de grau no pretén ser una unitat didàctica a partir de la creació d'un llibre infantil. Tampoc es tracta d'una proposta didàctica per assolir totes les habilitats de primers auxilis. El que presento en aquest treball són dos recursos propis, un llibre infantil i una guia didàctica amb una sèrie de possibles activitats, que poden ajudar a la introducció i al desenvolupament de coneixements i habilitats en primers auxilis a l'aula d'infantil i primària.

Per arribar fins aquest punt, cal remarcar que, en un principi, la finalitat del meu treball de fi de grau era crear una guia per a què les mestres tinguessin coneixement de com actuar en una situació d'emergència. Una vegada vaig descobrir que aquestes guies ja existien i eren força completes vaig haver de replantejar el meu objectiu. Aquesta situació em va servir per avivar-me i posar-me a treballar tant com vaig poder per no quedar-me curta de temps però, tot i això, la limitació de temps va fer que no inclogués una sèrie d'aspectes que haurien fet el treball més complet.

En primer lloc, a partir del marc teòric i de la meva experiència com a estudiant, durant la qual no vaig treballar pràcticament res relacionat amb el tema, vaig inferir la importància de l'ensenyament de primers auxilis a l'escola. Tanmateix, hauria estat enriquidor haver elaborat una sèrie de qüestionaris per passar a estudiants de la comunitat de grans i valorar quin era el seu grau de coneixement sobre el tema.

Pel que fa al llibre infantil, si l'hagués tingut acabat abans el podria haver passat a validar per altres persones expertes en l'àmbit de les biblioteques escolars. Atès que alguns aspectes d'un llibre infantil, com podria ser la trama, són qüestions més subjectives, comptar amb més opinions de persones expertes m'hauria ajudat a valorar i comparar les seves retroaccions per millorar el recurs amb una mirada una mica més objectiva. Així mateix, m'hauria agradat fer una proposta de musicalització de la cançó que apareix a la història.

Per altra banda, a la guia didàctica apareixen diversos materials per fer les activitats que només es mencionen. Per tal d'aclarir i visualitzar millor cada activitat hauria estat bé crear el material, encara que fos un exemple.

Tenint en compte l'anteriorment esmentat, a partir dels recursos que s'han creat en aquest treball final de grau es poden dur a terme altres accions per a continuar-lo.

En primer lloc, un dels materials que presento és una guia didàctica general amb possibles activitats per treballar a les diverses comunitats. A partir d'aquesta, es podria crear una seqüència didàctica personalitzada per a cada comunitat per guiar de manera més precisa als i a les docents que vulguin introduir els primers auxilis a l'aula. Aquesta seqüència podria incloure les activitats que ja apareixen a la guia o altres de noves afegint informació temporal de quan utilitzar cadascuna i com encadenar-les.

En segon lloc, els recursos que apareixen en aquest treball han estat creats a partir de la recerca teòrica i validats per diversos experts en l'àmbit de l'educació i amb experiència en els primers auxilis. Com a continuació després de la seva creació, es podrien utilitzar en una aula real per veure si són útils i quina rebuda tenen per part dels i de les alumnes. D'aquesta forma es podria comprovar si són adequats a les edats, si compleixen el seu propòsit i si són propostes realistes d'una forma més pràctica i no només teòrica.

Finalment, una altra possible via de desenvolupament d'aquest treball, una mica més ambiciosa, seria crear una sèrie de llibres infantils a partir de *BUUUU! L'ensurt a la Meg* en què es continuessin noves aventures de les protagonistes. En aquests nous llibres les vedelles podrien veure's en situacions on succeeixen diferents emergències una mica més específiques i expliquessin com actuar en aquests casos puntuals. Una altra opció seria adaptar el llibre ja creat a diferents edats, complicant la trama, el vocabulari i les estructures.

7. CONCLUSIONS

En conjunt, fer aquest treball de fi de carrera m'ha aportat diverses noves experiències a les quals m'he hagut d'adaptar. Convé ressaltar que al llarg d'aquests mesos l'objectiu principal del treball s'ha anat modificant segons les circumstàncies. Encara que la majoria de canvis van ser relativament superficials a mesura que s'anava fent el treball, hi va haver un molt gran canvi a principis de març quan em vaig adonar que el que volia fer ja existia i vaig haver de replantejar tot el treball. Enfrontar-me a aquests esdeveniments va ser difícil al principi, però ara que ho veig amb perspectiva crec que em va beneficiar el canvi.

Al llarg d'aquest temps he pogut aprendre molt sobre primers auxilis, que era la meua motivació personal per la qual vaig escollir fer aquest treball de fi de grau, però a més he pogut incidir en la importància de treballar-los amb els infants. Canviar el focus principal del meu producte de mestres a alumnes penso que em va fer mirar la temàtica des d'una perspectiva més educativa i didàctica i reconsiderar certs aspectes de l'educació. A l'adonar-me de la importància dels primers auxilis i de la poca incidència que es fa a l'aula va ser que vaig decidir crear recursos per ajudar a la seva inclusió.

Durant la seva creació he pogut veure l'educació des d'una perspectiva diferent, la de creadora de recursos, sobretot al fer el llibre, cosa a la qual no estem acostumades. M'he posat en la pell d'una escriptora sense oblidar el meu objectiu com a mestra. En afegitó, he descobert que crear no és gens fàcil i que comptar amb gent externa que et pugui valorar el treball és essencial, ja que quan has invertit tantes hores en pensar i modificar la història és difícil veure-ho de manera objectiva.

Val la pena dir que aquest treball m'ha donat l'oportunitat de ser la creadora d'un recurs educatiu propi i descobrir una altra via educativa que no havia tingut l'oportunitat de desenvolupar en profunditat durant aquests anys de carrera. Amb tot, el camí del treball de fi de grau ha requerit molta feina però, mirant el que he acabat produint, ha valgut la pena.

8. BIBLIOGRAFIA

- Abelairas-Gómez, C., Carballo-Fazanes, A., Martínez-Isasi, S., López-García, S., Rico-Díaz, J., & Rodríguez-Núñez, A. (2020, May). Conocimiento y actitudes sobre los primeros auxilios y soporte vital básico de docentes de Educación Infantil y Primaria y los progenitores. In *Anales de Pediatría* (Vol. 92, No. 5, pp. 268-276). Elsevier Doyma. <https://doi.org/10.1016/j.anpedi.2019.10.010>
- Aiturbidebcnics (23 d'octubre de 2014). Els contes, una bona eina per explicar adversitats de salut als nens. *CAP Passeig de Sant Joan*. <https://bit.ly/3ucXY1F>
- Alcántara, M^aD. (2010): Importancia de los textos literarios en la educación: los cuentos y las narraciones. *Innovación y experiencias educativas*, 30, 1-8. <https://bit.ly/3yAKsbp>
- Arevalo, J. P. (2011). *La literatura infantil, un mundo por descubrir*. Visión libros.
- Belda Martínez, D. (2018). *La literatura infantil como recurso educativo en la escuela inclusiva: voces de las familias de niños y niñas con diversidad funcional* [tesis doctoral, Universidad de Alicante]. Repositorio institucional de la Universidad de Alicante. <https://bit.ly/3wrJvAj>
- Benito Rujas, R. (2015). *Yo auxilio, tú auxilias, nosotros auxiliamos: Taller didáctico* [trabajo de fin de grado, Universidad de Valladolid]. Repositorio documental UVa. <https://bit.ly/3hUjV2O>
- Benito, C. (21 de 53ducación de 2019). "Cal una 53ducación en salut pels infants que inclogui primers auxilis, hàbits saludables i sexualitat". *El diari de l'educació*. <https://bit.ly/3fKvSFY>
- Bosch, E. (2008). Us explico un conte? Ús de llibres il·lustrats per a la didàctica de l'educació visual i plàstica. *Temps d'Educació*, 93-106. <https://bit.ly/2Te1xl8>

- Bosch, E. (2015): *Estudio del álbum sin palabras* [tesis doctoral, Universitat de Barcelona]. Dipòsit digital UB. <https://bit.ly/2TeHBVx>
- Brunier, A. (9 d'abril de 2020). Se publica un cuento infantil para ayudar a niños y jóvenes a hacer frente a la pandemia de COVID-19. *Organización Mundial de la Salud*. <https://bit.ly/348LhdD>
- Calvo, D., Ferez, J., Garnica, B., Ibáñez, S., Ladrón de Guevara, E., Martínez, L.F., Mateos, M.I., Moralo, S., Morcillo, A., Moreno, A., Muñoz, C., Rodríguez, J.J., Sayed, N, Tomás, A., Valverde, J. (2018). *Primera actuación ante urgencias en centros educativos. Guía para el alumnado*. Dirección General de Asistencia Sanitaria. Servicio Murciano de Salud. <https://bit.ly/2Te1NgA>
- Calvo, D., Ferez, J., Garnica, B., Ibáñez, S., Ladrón de Guevara, E., Martínez, L.F., Mateos, M.I., Moralo, S., Morcillo, A., Moreno, A., Muñoz, C., Rodríguez, J.J., Sayed, N, Tomás, A., Valverde, J. (2018). *Primera actuación ante urgencias en centros educativos. Guía para la comunidad educativa*. Dirección General de Asistencia Sanitaria. Servicio Murciano de Salud. <https://bit.ly/3ysB0Hj>
- Cerrillo, P. (2003). Lo literario y lo infantil: Concepto y caracterización de la literatura infantil. En P. Cerrillo, & S. Yuberno (Eds.), *La formación de mediadores para la promoción de la lectura* (pp. 17- 26). CEPLI.
- Cerrillo, P. C. (2007): *Literatura infantil y juvenil y educación literaria. Hacia una nueva enseñanza de la literatura*. Octaedro.
- Colomer, T., Manresa, M., Ramada, L., Reyes, L. (2018). La literatura como producto artístico. En T. Colomer, M. Manresa, L. Ramada, & L. Reyes (Eds.). *Narrativas literarias en educación infantil y primaria* (pp. 71- 98). Editorial Síntesis.
- CONtexto Ganadero (29 de març de 2017). ¿A qué le tienen miedo las vacas? *CONtexto ganadero*. <https://bit.ly/3ucXJnh>

CONtexto Ganadero (30 de marzo de 2017). Conozca en qué consiste la inmovilidad tónica en bovinos. *CONtexto ganadero*. <https://bit.ly/3ueHCFR>

Emergencias Sociedad Anónima. (Ed.)(2010). *Primeros Auxilios. Guía básica para actuar ante una emergencia*. Buenos Aires: Emergencias Sociedad Anónima. <https://bit.ly/3fanKiD>

Escalante de Urrecheaga, D., & Caldera, R. (2008). Literatura para niños: una forma natural de aprender a leer. *Educere*, 12(43), 669-678. http://ve.scielo.org/scielo.php?pid=S131649102008000400002&script=sci_arttext

Estrada, C., Esteban, C., García, P., Lorente, B. (2008). *Guía para la prevención de accidentes en centros escolares*. Dirección General de Salud Pública y Alimentación. Comunidad de Madrid. <https://bit.ly/3c5Unwj>

Herrero Iriso, M. C. (2018). *Primeros auxilios en la escuela: diseño del proyecto de enseñanza: ¿cómo podemos ayudar ante un accidente?* [Trabajo de fin de grado, Universitat de Sevilla]. Depósito de Investigación de la Universidad de Sevilla. <https://bit.ly/2T1OBov>

Hidalgo, M. (2019). *¡Manos al corazón! Círculo rojo*.

Instituto Nacional de Formación Docente. (3 de gener 2012). *Literatura Infantil y Alfabetización Inicial - Teresa Colomer - 1/2* [Video]. YouTube. <https://bit.ly/3ufqi3r>

López, X. M. (2012). La definición de la LIJ desde el paradigma de la Didáctica de la Lengua y la Literatura. *ALLIJ. Anuario de Investigación en Literatura Infantil y Juvenil*, (10). <https://bit.ly/3u7jTas>

Martín, R. A. (2015). Educación para la salud en primeros auxilios dirigida al personal docente del ámbito escolar. *Enfermería universitaria*, 12(2), 88-92. <https://doi.org/10.1016/j.reu.2015.04.004>

- Martínez-Ibáñez, M. C. (2017). *Propuesta sobre Primeros Auxilios en Educación Primaria* [trabajo de fin de grado, Universidad Internacional de la Rioja]. Repositorio digital Re- UNIR. <https://bit.ly/3yws2J0>
- Martínez, N. (2011). El cuento como instrumento educativo. *Innovación y experiencias educativas*, 39, 1-8. <https://bit.ly/3ywrR0i>
- Ministerio de Salud de la Nación. (Ed.)(2016). *Manual de primeros auxilios y prevención de lesiones*. Dirección nacional de emergencias sanitarias. <https://bit.ly/2SkCB0Y>
- Molina, A. I. P., Molina, D. P., & Serra, R. S. (2013). El cuento como recurso educativo. *3c Empresa: investigación y pensamiento crítico*, 2(4), 4. <https://bit.ly/3vej0yh>
- Olmos Gómez, M. D. C., Pais Roldán, P., & Tierno Antón, A. (2020). Situación de la formación Universitaria en primeros auxilios de los futuros docentes en España. *Index de Enfermería*, 29(1-2), 91-95. http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1132-12962020000100023
- Pereiro, L. (2019). *L'Aisha i el salvavides*. Octaedro.
- Prieto, J., Carles, I., Izuel, R., Allende, N., Pérez, M., Lacuesta, S., Artero, S., Gómez, I., Ariño, M., Font, M., Blanch, S., Gilabert, M., Ponce, S. (2018). *P: proteger A: avisar S: socórrer. Manual de primers auxilis*. Serveis Territorials d'Ensenyament a les Terres de l'Ebre. Programa salut i escola. <https://bit.ly/349614V>
- Rodríguez Lorenzo, L., Ruibal-Lista, B., & Toro, S. (2020). Los primeros auxilios en el currículo de la educación obligatoria en España. *Sportis*, 6(2), 365-389. <https://doi.org/10.17979/sportis.2020.6.2.5831>

- Sáez, M., Sáez, L. (2019). ¿Aprendemos a salvar vidas? Educación de la junta de Castilla y León. <https://bit.ly/3c2MZ4C>
- Sánchez, M. (13 de març de 2019). Érase una vez... la salud contada a los niños. *Cuídate Plus*. <https://bit.ly/3wtl45O>
- Scalia, L. (2017): ¿Para qué sirve la literatura en la escuela? En J. Berenguer, & L. Villavicencio (Eds.), *Lectura y escritura: pensar, decir y hacer* (pp. 12- 20). Editorial UNSJ. <https://bit.ly/3yucjtU>
- Viviana, O. (2015). *Guía didáctica del proyecto colaborativo: Te cuento un cuento*. Fundación Evolución. <https://bit.ly/2TbchXM>
- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. (Ed.)(2021). Programa Suport Vital als Centres Educatius. *Gencat*. <https://bit.ly/3fDricv>

ANNEXOS

Índex.....	1
Annex 1: PLS: Posició lateral de seguretat (Calvo et al., 2018a).	59
Annex 2: maniobra de Heimlich (Calvo et al., 2018a).	59
Annex 3: RCP: reanimació cardiopulmonar (Calvo et al., 2018a).....	60
Annex 4: Primera història per elaborar el llibre.....	60
Annex 5: La nova història.....	62
Annex 6: Instrument de validació.....	63
Annex 7: El llibre.....	68
Annex 8: Guia didàctica.....	84

Annex 1: PLS: Posició lateral de seguretat (Calvo *et al.*, 2018a).

Per fer la posició lateral de seguretat ens hem de posar al costat de la persona accidentada i retirar tot el que li pugui fer mal com ulleres o rellotges. Seguidament, flexionem el seu braç més proper a nosaltres en un angle de 90° amb el colze doblegat i la mà cap a dalt.

Després, flexionar el genoll més allunyat a nosaltres i col·loquem l'altre braç envoltant-li el coll i, suaument, girem el cos cap a nosaltres subjectant-lo pel genoll flexionat i l'espatlla del mateix costat.

Per acabar, recolzem en el terra el braç i el genoll dels que hem tirat i girem el cap col·locant la mà sota la galta amb el palmell mirant cap a dalt.

Annex 2: maniobra de Heimlich (Calvo *et al.*, 2018a).

Si una persona s'està ofegant per un objecte encallat a les vies respiratòries hem d'animar a la persona a tossir i fer-li 5 cops a l'esquena. Si tot i així l'objecte no surt, començarem la maniobra de Heimlich realitzant 5 compressions a la zona de l'estómac. Per fer-les, ens col·loquem darrere de la persona de peu i envoltem la seva cintura amb els braços. Seguidament, col·loquem el puny d'una mà entre el melic i el tòrax i agafem aquest puny amb l'altra mà per fer les compressions que han de ser fortes cap a dins i cap a dalt.

En cas que la persona continuï conscient sense poder respirar bé, tornem a repetir els cops a l'esquena i les compressions a l'estómac tants cops com sigui necessari fins que la persona respiri.

Si, en cas contrari, la persona es queda inconscient, s'ha de començar la RCP (reanimació cardiopulmonar).

Annex 3: RCP: reanimació cardiopulmonar (Calvo et al., 2018a)

El més important és trucar al 112 i enviar a algú a buscar un DEA (desfibril·lador extern automàtic). Mentre els busquen, comencem les compressions toràciques. Per fer les compressions hem de col·locar les dues mans, una sobre l'altra, amb els dits de la mà de sobre entrellaçat a la de sota i els braços estirats sobre el pit en la zona entre els dos mugrons. També hem de tenir en compte que les compressions s'han de fer amb força perquè siguin útils i, si estem formats per combinar-les amb respiracions, fer-ho, i sinó només compressions. S'han de fer 100 compressions per minut.

En cas de realitzar també respiracions boca a boca, amb una mà hem d'empènyer el front cap enrere i pinçar el nas. Amb la boca tapem completament la boca de la víctima i realitzem les ventilacions. S'han de fer 30 compressions per 2 ventilacions sense parar fins que es recuperi, arribi el servei d'emergència o s'aconsegueixi un DEA. Cada 2 minuts parem per veure si ha recuperat els signes vitals i respiració.

Annex 4: Primera història per elaborar el llibre

Avui és un dia especial perquè és divendres. Tots els divendres em ve a buscar la iaia al col·legi i passem la tarda juntes.

A més, aquest divendres, després d'una setmana aprenent a com ajudar quan trobem a una persona que ha tingut un accident, ens donaran un diploma les infermeres.

En sortir de classe li he ensenyat el diploma a la meva iaia i pel camí li he explicat tot el que he après.

- T'ha agradat el que t'han explicat?
- Sí iaia, ens han ensenyat una cançó per recordar-ho tot.

“Si una persona veus en perill, la calma has de mantenir.
Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí.
No s'ha de quedar mai sola, ha d'estar acompanyada sempre d'una altra persona.
A un adult has d'avisar o sinó a l'1-1-2 has de trucar.”

De camí a casa l'hem anat cantant i en arribar, com tots els divendres, m'ha preparat pastís i batut de xocolata per berenar, després hem regat les flors i ens hem estirat al sofà a veure la

televisió mentre em feia carícies. De tant batut de xocolata que m'havia pres m'han entrat ganes de fer pipí.

- Iaia vaig un moment al lavabo, ara torno.- Li he dit.

Mentre estava al lavabo he sentit un soroll molt fort que venia del menjador i en anar corrents he vist que la iaia havia caigut de la cadira i estava a terra tirada.

- Iaia què ha passat, com estàs?
- Em fa molt mal l'esquena, he caigut de la cadira, no em puc aixecar.

He anat a ajudar-la a aixecar-se, però aleshores he recordat que és millor no tocar a una persona que s'ha donat un cop molt fort si no sabem com fer-ho. Aleshores m'he posat nerviosa i he començat a plorar. No sabia què fer per ajudar a la iaia, després de tot el que havia après a l'escola era incapaç de recordar res, m'havia quedat bloquejada.

- No ploris - m'ha dit l'àvia des del terra. - Recorda la cançó que m'has cantat abans. Com començava?

M'he eixugat les llàgrimes i he començat a cantar "Si una persona veus en perill, la calma has de mantenir". He agafat aire pel nas i l'he tret per la boca per intentar tranquil·litzar-me.

La cançó continuava "Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí." He mirat que al voltant de la iaia hi havia alguns estris de cuina i els he apartat.

"No s'ha de quedar mai sola, ha d'estar acompanyada sempre d'una altra persona. A un adult has d'avisar o sinó a l'1-1-2 has de trucar."

Com estàvem soles a casa, no podia sortir a buscar a un adult perquè es quedaria sola així que he demanat a la iaia el telèfon per trucar.

He marcat: 1... 1.... 2

- Servei d'emergència, quina és la seva emergència?
- La meua iaia ha caigut a terra, no es pot aixecar i no sé què fer.- he tornat a plorar dels nervis.

M'ha dit la senyora del telèfon que no passava res, que li respongués algunes preguntes i ella m'ajudaria. M'ha preguntat el meu nom i el de la meua iaia i la direcció de casa seva. M'ha fet preguntes sobre com es trobava la meua iaia i sobretot no he penjat el telèfon en cap moment.

A l'estona ha vingut una ambulància que s'ha emportat a la meua àvia i ha vingut la meua mare a recollir-me.

L'endemà hem anat a veure a la iaia a l'hospital. Li he portat flors i batut de xocolata. La metgessa que hi havia a la sala m'ha preguntat si vaig ser jo la que va trucar al servei d'emergència.

- Sí, jo vaig ser qui va trucar.- li he dit.

- Vas ser molt valenta i vas fer molt bé de no moure a la teva àvia i esperar que arribés l'ambulància. Gràcies a tu la vam poder ajudar molt ràpidament.

Després hem passat la tarda amb la iaia, com si fos divendres. Aquest cop, però, he estat jo la que li he fet les carícies. Estic contenta de saber que he pogut cuidar a la iaia igual que fa ella tots els divendres per mi.

Annex 5: La nova història

BUUUUU! L'ensurt a la Meg

Soc la Petra, una petita vaca que viu amb el seu ramat de vaques. Cada dia fem viatges d'un lloc a un altre per trobar les pastures més fresques per menjar. Però tenim un problema, les vaques li tenim por a quasi tot i els viatges són tota una aventura.

Si veiem el nostre reflex en un bassal ens espantem.

Si trobem CD's penjats en els espantaocells ens espantem.

Un animal que es mogui molt de pressa? Ens espantem.

I ja no parlem de si ens trobem un gos pel camí...

Normalment només ens fem un petit ensurt i podem continuar pel camí, però de vegades, si l'ensurt és molt fort ens podem quedar paralitzades. Per tant, des de ben petites ens ensenyen una cançó per si ens trobem en una situació com aquesta poder ajudar a la vaca en perill, ja que en aquests casos som més vulnerables. La cançó diu així:

“Si una vaca veus en perill, la calma has de mantenir.
Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí.
Sola mai s'ha de quedar, una altra vaca l'ha d'acompanyar.
A una vaca adulta has d'avisar o sinó l'1-1-2 has de picar.”

A mi tot això em sembla una ximpleria, crec que les vaques han d'aprendre a ser més valentes, com jo, que en els últims viatges només m'he espantat una vegada, i va ser culpa de la Meg que em va gastar una broma... però la Ruth, la vaca més vella, insisteix que ens aprenguem la cançó.

- Ruth, no veig el sentit a cantar aquesta cançó cada dia- li he dit aquest matí- ja em sembla avorrida.
- Petra fes-me cas, el dia que ho necessitis agrairàs saber-te la cançó.

Com he vist que no la podria convèncer he tornat amb la Meg, la meva companya amb qui camino sempre. Avui tinc preparada una broma per fer-li que no s'imaginaria mai, per venjar-me de la que em va fer ella l'altre dia.

- Meg, espera'm un moment que estic molt cansada. Necessito descansar una estona.
- Petra- m'ha contestat la Meg- si això és una estratègia teva per gastar-me una broma i que m'espanti serà millor que ho deixis estar o ens quedarem enrere.
- Que no, que no, que estic cansada de veritat. Mira, vine a veure el que hi ha aquí al camp!- M'he amagat a l'herba alta.
- A on? Petra? T'has amagat? No et tro...
- BUUUUUU!!

He saltat de rere els camps per fer-li un ensurt però la Meg no s'ha espantat ni una mica.

- Petra!! Sabia que em volies espantar, t'he dit que millor no ho fessis, mira que lluny està ara la resta del ramat. - la Meg estava una mica enfadada.

La veritat és que sí que estava lluny el ramat, hauríem de córrer una mica per poder arribar on eren. De sobte, hem sentit un soroll.

- Petra, t'he dit que no és el moment de fer bromes.
- Però jo no he sigut..... crec que hi ha algú darrere d'aquesta....

BUB, BUB!! Ha aparegut un gos saltant i corrents de darrere. A mi m'ha fet molta gràcia perquè soc una de les poques vaques del ramat sense por als gossos però quan m'he donat la volta, he vist que la Meg s'havia quedat paralitzada de la por.

- Meg? Meg em sents?

Però la Meg no deia res, estava completament quieta. Aleshores ràpidament m'he posat a recordar la cançó que la Ruth sempre ens feia cantar.

“Si una vaca veus en perill, la calma has de mantenir.” Aquest era un punt molt important perquè si em posava nerviosa també em podia paraitzar jo. He agafat aire pel nas i l'he tret per la boca per intentar tranquil·litzar-me.

La cançó continuava “Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí.” He mirat al voltant de la Meg i he trobat algunes pedres grans amb què es podria fer mal i les he tret sense fer moviments gaire ràpids o bruscos.

“Sola mai s'ha de quedar, una altra vaca l'ha d'acompanyar.
A una vaca adulta has d'avisar o sinó l'1-1-2 has de picar.”

Com estàvem soles perquè el ramat estava força lluny i no podia sortir a buscar a una adulta he picat amb l'esquella 1 cop...CLONC! 1 cop... CLONC! 2 cops.... CLONC CLONC! He picat unes quantes vegades fins que m'han sentit.

La Ruth ha arribat molt de pressa tot i que és la vaca més vella i s'ha encarregat de tot. Quan la Meg ha estat més tranquil·la i s'ha començat a moure, l'hem explicat a la Ruth el que havia passat.

- Ho sento molt Ruth, ha estat culpa meua que estiguéssim tan lluny del ramat.
- Espero que la pròxima vegada no intentis fer aquestes bromes Petra, la Meg s'ha emportat un ensurt molt gran i podria haver estat pitjor si no haguéssim sentit l'esquella. Però t'he de felicitar per haver seguit tan bé els passos de la cançó.
- Gràcies, Ruth, ara ja entenc perquè l'haviem d'assajar tant, prometo no tornar a queixar-me per haver-la de practicar.

Annex 6: Instrument de validació

Accés via online:

https://docs.google.com/forms/d/10XSRu69DN_T2XwjSyORVIVCV-jcM5XCnmsC6w8p9ia0/edit

Qüestionari de validació. Guia didàctica sobre els primers auxilis a l'aula. Persones expertes.

El meu nom és Nuria Franco Martos, estudiant de cinquè curs del Doble Grau en Educació Infantil i Primària a la Universitat de Barcelona. Em trobo fent el meu TFG sobre la introducció dels primers auxilis a l'aula a partir de la creació d'un conte i d'una guia didàctica.

L'objectiu d'aquest qüestionari és conèixer la teva opinió i valoració sobre la guia didàctica que he creat "BUUUU! L'ensurt a la Meg, i després què?: Guia didàctica sobre els primers auxilis a l'aula" per tal de poder millorar-la. Al llarg del qüestionari trobaràs un seguit de preguntes en què et demano el teu grau d'acord o desacord i diverses preguntes on pots afegir possibles propostes de millora o comentaris més personalitzats.

Moltes gràcies per l'ajuda i la col·laboració.

Quin grau de rellevància i necessitat atorgues a cadascun dels apartats de la guia? *

	Gens necessari...	Poc necessari i...	Prou necessari ...	Bastant necess...	Molt necessari ...
Presentació	☐	☐	☐	☐	☐
Objectius i cont...	☐	☐	☐	☐	☐
Metodologia	☐	☐	☐	☐	☐
Recomanació d...	☐	☐	☐	☐	☐
Possibles activi...	☐	☐	☐	☐	☐
Avaluació	☐	☐	☐	☐	☐
Altres llibres d'i...	☐	☐	☐	☐	☐

⋮

Afegiries algun apartat?

Texto de respuesta larga

Treuries algun apartat?

Texto de respuesta larga

...

Com valors la informació que apareix a cada apartat? *

	Molt insuficient	Insuficient	Prou completa	Força completa	Molt completa
Presentació	☐	☐	☐	☐	☐
Objectius i cont...	☐	☐	☐	☐	☐
Metodologia	☐	☐	☐	☐	☐
Recomanació d...	☐	☐	☐	☐	☐
Possibles activi...	☐	☐	☐	☐	☐
Avaluació	☐	☐	☐	☐	☐
Altres llibres d'i...	☐	☐	☐	☐	☐

Quina informació afegiries? (Si no afegiries cap deixa-ho en blanc)

Texto de respuesta larga

Quina informació treuries? (Si no treuries cap deixa-ho en blanc)

Texto de respuesta larga

...

Consideres que les activitats proposades poden ajudar als infants a desenvolupar coneixements i habilitats en l'àrea dels primers auxilis? *

	1	2	3	4	5	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

En quin grau consideres que amb les activitats proposades es treballen els objectius que apareixen al principi de la guia? *

	1	2	3	4	5	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

En quin grau consideres que les activitats proposades s'adequen a les edats dels i de les alumnes? *

	Gens	Poc	Prou	Bastant	Molt
Comunitat de p...	☐	☐	☐	☐	☐
Comunitat de ...	☐	☐	☐	☐	☐
Comunitat de g...	☐	☐	☐	☐	☐

En quin grau consideres que la informació que apareix en cada activitat és suficient per entendre el que s'ha de fer? *

	1	2	3	4	5	
Insuficient	☐	☐	☐	☐	☐	Tota la necessària

En cas que no sigui suficient, quins nous indicadors hauria d'incloure?

Texto de respuesta larga

Creus que hi ha algun aspecte de primers auxilis que no hagi mencionat al llarg de la guia i que hauria d'aparèixer?

Texto de respuesta larga

Consideres que la guia pot ser útil per a les mestres que vulguin treballar els primers auxilis a l'aula partint del conte?

	1	2	3	4	5	
Gens	☐	☐	☐	☐	☐	Molt

...

Tens alguna proposta de millora sobre algun aspecte que no hagi comentat?

Texto de respuesta larga

Annex 7: El llibre

La Petra era una petita vedella que vivia amb el seu ramat de vaques amb qui feia viatges d'un lloc a un altre per trobar les pastures més fresques. Però les vaques li tenen por a quasi tot i els viatges eren tota una aventura.

Si veien el seu reflex en un bassal s'espantaven.
Si trobaven CD's penjats en els espantaocells
s'espantaven.
Un animal que es mogués molt de pressa? S'espantaven.
I ja no parlem de si es trobaven un gos pel camí...

Si l'ensurt era molt gran, es quedaven paralizades, sense poder moure's ni una mica. Podia ser molt perillós. Per tant, els ensenyaven una cançó des de petites per ajudar-se en aquests casos.

*Si una vaca veus en perill, la calma has de mantenir.
Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí.
Sola mai s'ha de quedar, una altra vaca l'ha
d'acompanyar.
A una vaca adulta has d'avisar o si no l'1-1-2 has de picar.*

A la Petra tot això li semblava una ximpleria fins que un dia va descobrir perquè era tan important. Aquell matí la Ruth, la vaca vella, els estava fent assajar un altre cop la cançó i la Petra li va dir:

— Ruth, no vull cantar aquesta cançó cada dia, és avorrit.

— Petra fes-me cas, el dia que ho necessitis agrairàs saber-te-la —li va respondre la Ruth.

La Petra, una mica malhumorada, va tornar amb la seva amiga Meg per fer el viatge juntes. Aquell dia la Petra havia planejat fer-li una broma per venjar-se de la que li havia fet la Meg uns dies abans. Quan portaven una estona caminant va dir:

—Meg, espera'm un moment que estic molt cansada. Necessito descansar una estona.

—Petra— li va contestar la Meg— espero que no em vulguis fer una broma, que el ramat s'està allunyant.

—Que no, que no, que estic cansada de veritat. Mira, vine a veure el que he trobat aquí al camp!— Va cridar la Petra. I, cuidadosament, es va amagar a l'herba alta.
— A on? Petra? T'has amagat? No et tro...

La Petra va saltar de rere els camps cridant per espantar-la, però la Meg no es va espantar. La Meg estava enfadada perquè per culpa de la broma el ramat estava molt lluny i haurien de córrer per arribar on eren.

Estaven a punt de marxar quan, de sobte, es va sentir un soroll.
— Petra— es va girar la Meg molesta— t'he dit que bromes ara no.
— Però jo no he sigut... crec que hi ha algú darrere d'aquesta...

BUB, BUB!! Va aparèixer un gos saltant i corrents que ràpidament va marxar. La Petra va començar a riure del gos, però la Meg s'havia quedat paralizada de la por.

— Meg? Meg em sents?— va preguntar la Petra.

Però la Meg no deia res, estava completament quieta. Aleshores, la Petra nerviosa es va posar a recordar la cançó que la Ruth els havia fet assajar al matí.

"Si una vaca veus en perill, la calma has de mantenir."

Aquest era un punt molt important perquè si es posava nerviosa també es podia paraitzar ella. Va agafar aire pel nas i el va treure per la boca per intentar tranquil·litzar-se.

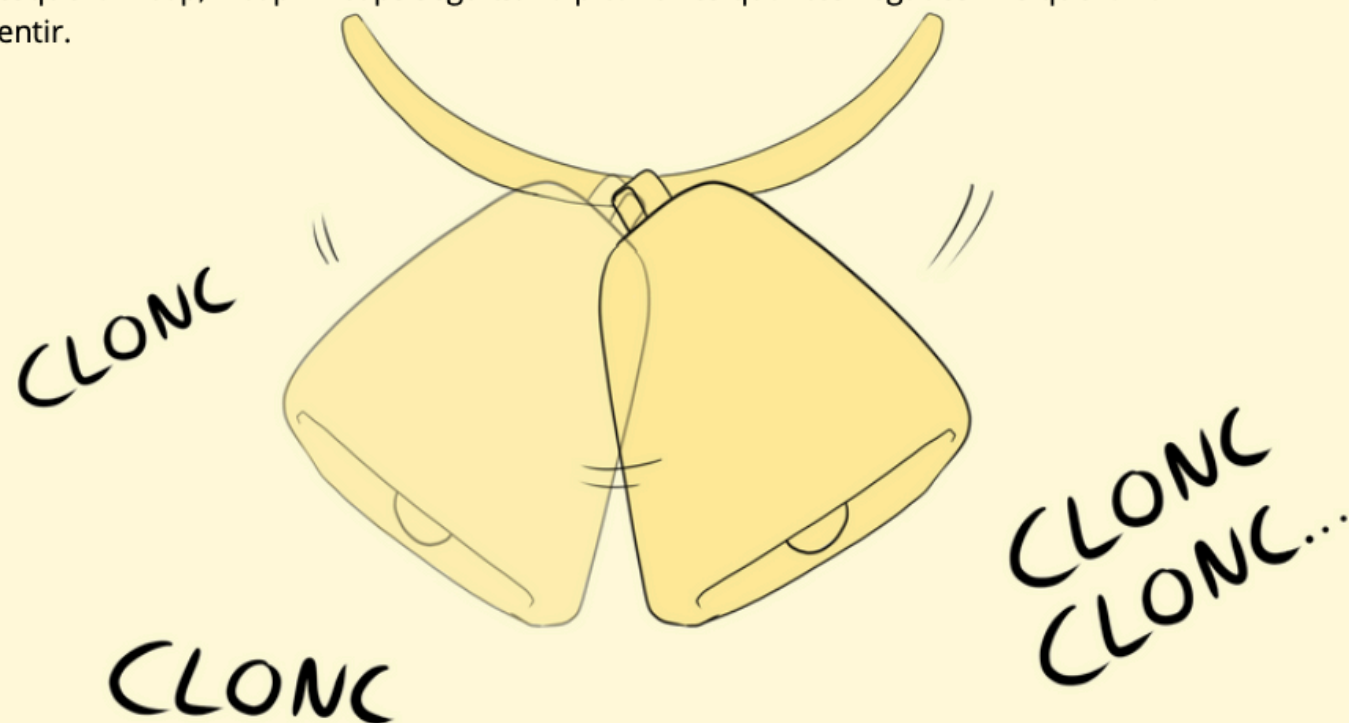
La cançó continuava *"Intenta-la protegir però sense fer-li més mal pel camí"*.

Va mirar al voltant de la Meg i va trobar algunes pedres grans amb què es podia fer mal. La Petra les va treure sense fer moviments gaire ràpids o bruscos.

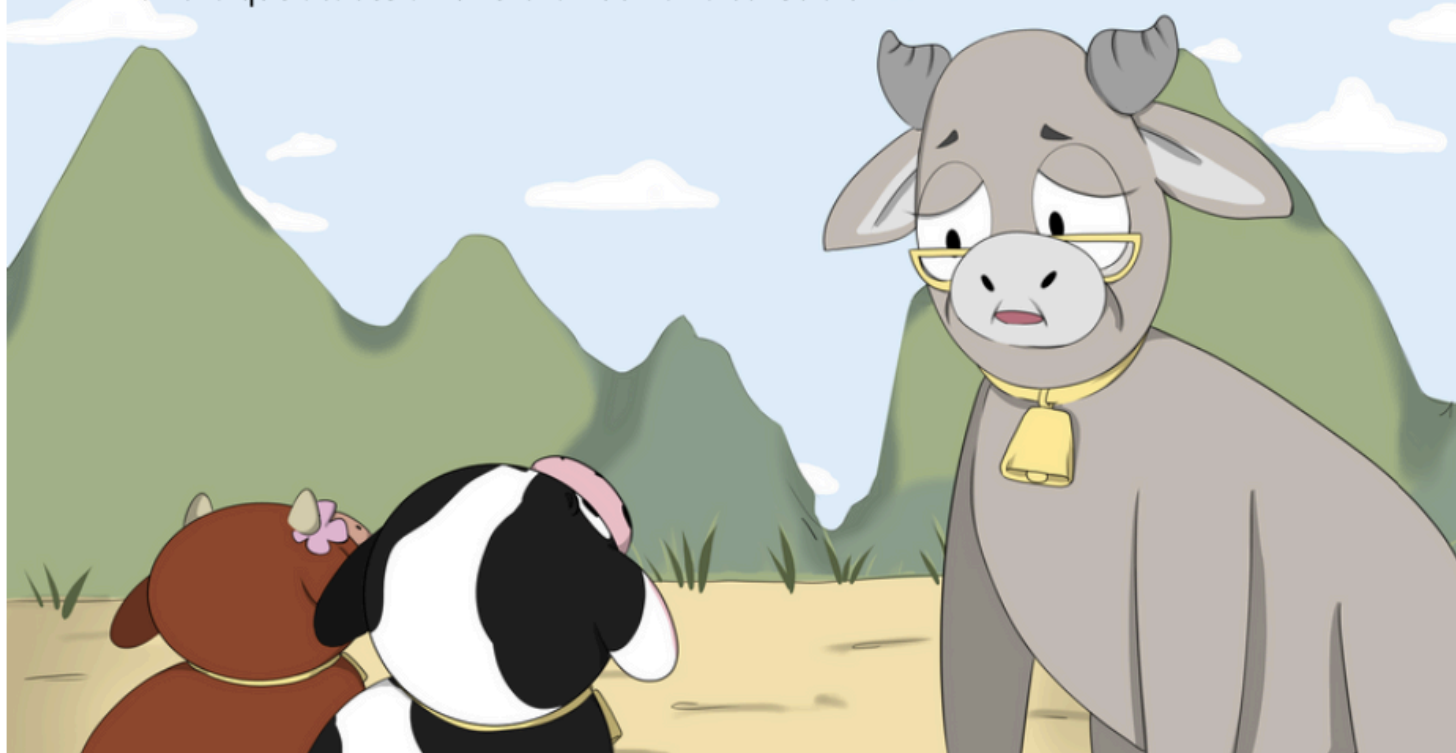
*"Sola mai s'ha de quedar, una altra vaca l'ha d'acompanyar.
A una vaca adulta has d'avisar o sinó l'1-1-2 has de picar".*

Com estaven soles no podia sortir a buscar a una adulta així que la Petra va picar amb l'esquella 1 cop, 1 cop i 2 cops seguits. Va picar unes quantes vegades fins que la van sentir.

En el moment que la Ruth les va sentir va córrer tan de pressa com va poder i es va encarregar de tot.

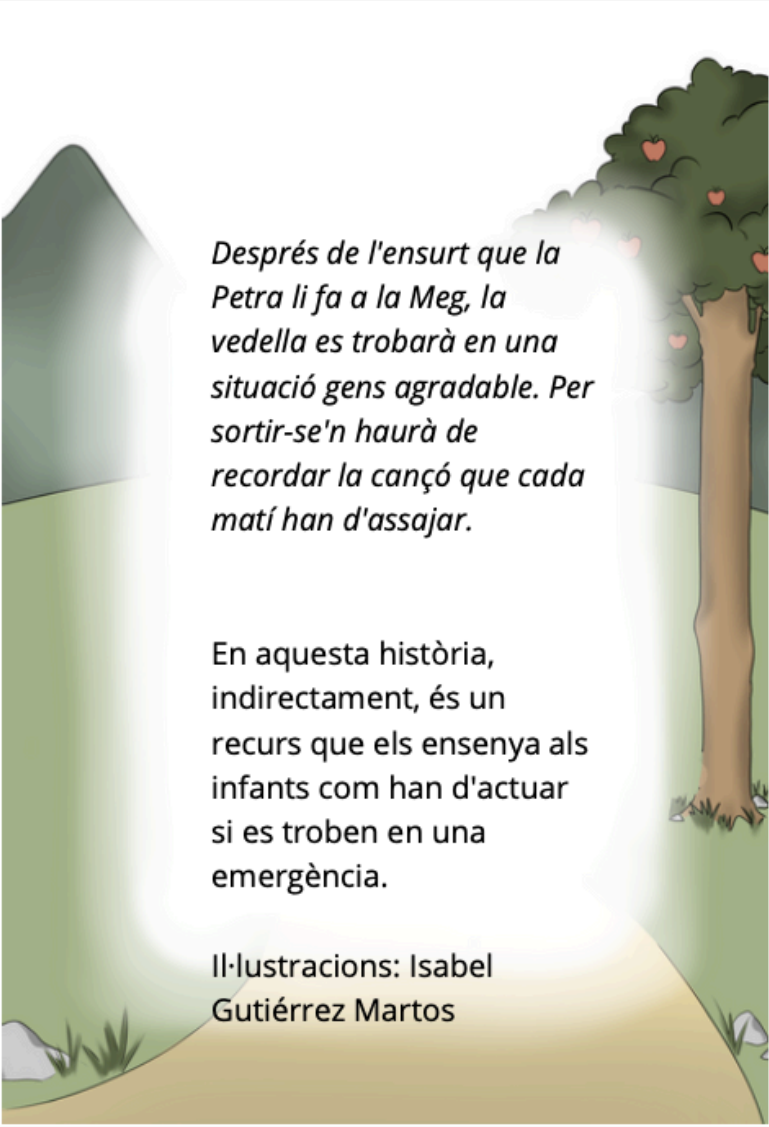
Quan la Meg va estar més tranquil·la van parlar les tres. La Petra estava penedida perquè no volia que acabés així. Però la Ruth la va consolar.

— Petra, l'important és que has recordat la cançó i has sabut reaccionar, podria haver estat pitjor.

La Petra, una mica més calmada, va entendre perquè les feien practicar tant la cançó. A partir d'aquell moment no es va queixar mai més per haver-la d'assajar.

A stylized illustration of a landscape. On the left, a dark green mountain peak rises above a green hill. A light-colored path leads from the bottom left towards the center. On the right, a tree with a brown trunk and a green canopy stands on the grass. Several red apples are visible in the tree's branches. The background is a light blue sky.

*Després de l'ensurt que la
Petra li fa a la Meg, la
vedella es trobarà en una
situació gens agradable. Per
sortir-se'n haurà de
recordar la cançó que cada
matí han d'assajar.*

En aquesta història,
indirectament, és un
recurs que els ensenya als
infants com han d'actuar
si es troben en una
emergència.

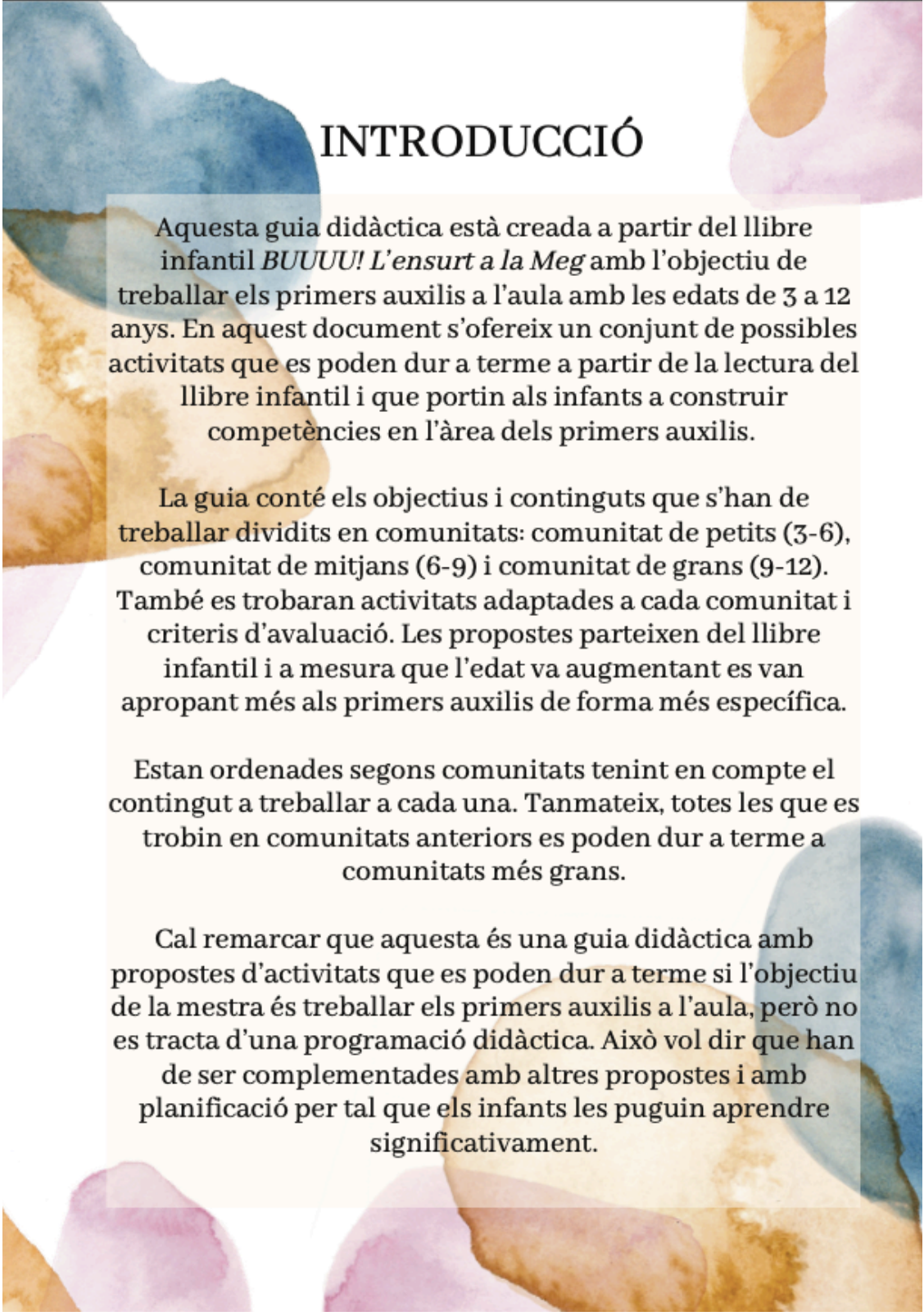
Il·lustracions: Isabel
Gutiérrez Martos

BUUUUU! L'ensurt a la Meg, i després què?

Guia didàctica per introduir els
primers auxilis a l'aula

Nuria Franco Martos

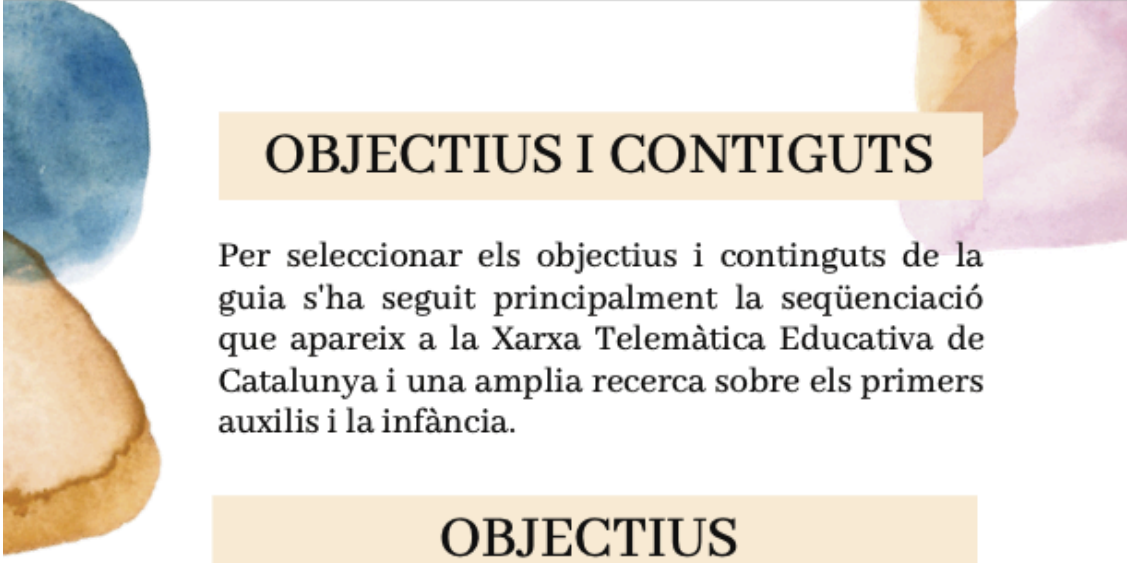
INTRODUCCIÓ

Aquesta guia didàctica està creada a partir del llibre infantil *BUUUU! L'ensurt a la Meg* amb l'objectiu de treballar els primers auxilis a l'aula amb les edats de 3 a 12 anys. En aquest document s'ofereix un conjunt de possibles activitats que es poden dur a terme a partir de la lectura del llibre infantil i que portin als infants a construir competències en l'àrea dels primers auxilis.

La guia conté els objectius i continguts que s'han de treballar dividits en comunitats: comunitat de petits (3-6), comunitat de mitjans (6-9) i comunitat de grans (9-12). També es trobaran activitats adaptades a cada comunitat i criteris d'avaluació. Les propostes parteixen del llibre infantil i a mesura que l'edat va augmentant es van apropant més als primers auxilis de forma més específica.

Estan ordenades segons comunitats tenint en compte el contingut a treballar a cada una. Tanmateix, totes les que es trobin en comunitats anteriors es poden dur a terme a comunitats més grans.

Cal remarcar que aquesta és una guia didàctica amb propostes d'activitats que es poden dur a terme si l'objectiu de la mestra és treballar els primers auxilis a l'aula, però no es tracta d'una programació didàctica. Això vol dir que han de ser complementades amb altres propostes i amb planificació per tal que els infants les puguin aprendre significativament.

OBJECTIUS I CONTINGUTS

Per seleccionar els objectius i continguts de la guia s'ha seguit principalment la seqüenciació que apareix a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya i una ampla recerca sobre els primers auxilis i la infància.

OBJECTIUS

OBJECTIU GENERAL: Adquirir progressivament coneixements necessaris per actuar davant d'una situació d'emergència.

COMUNITAT DE PETITS

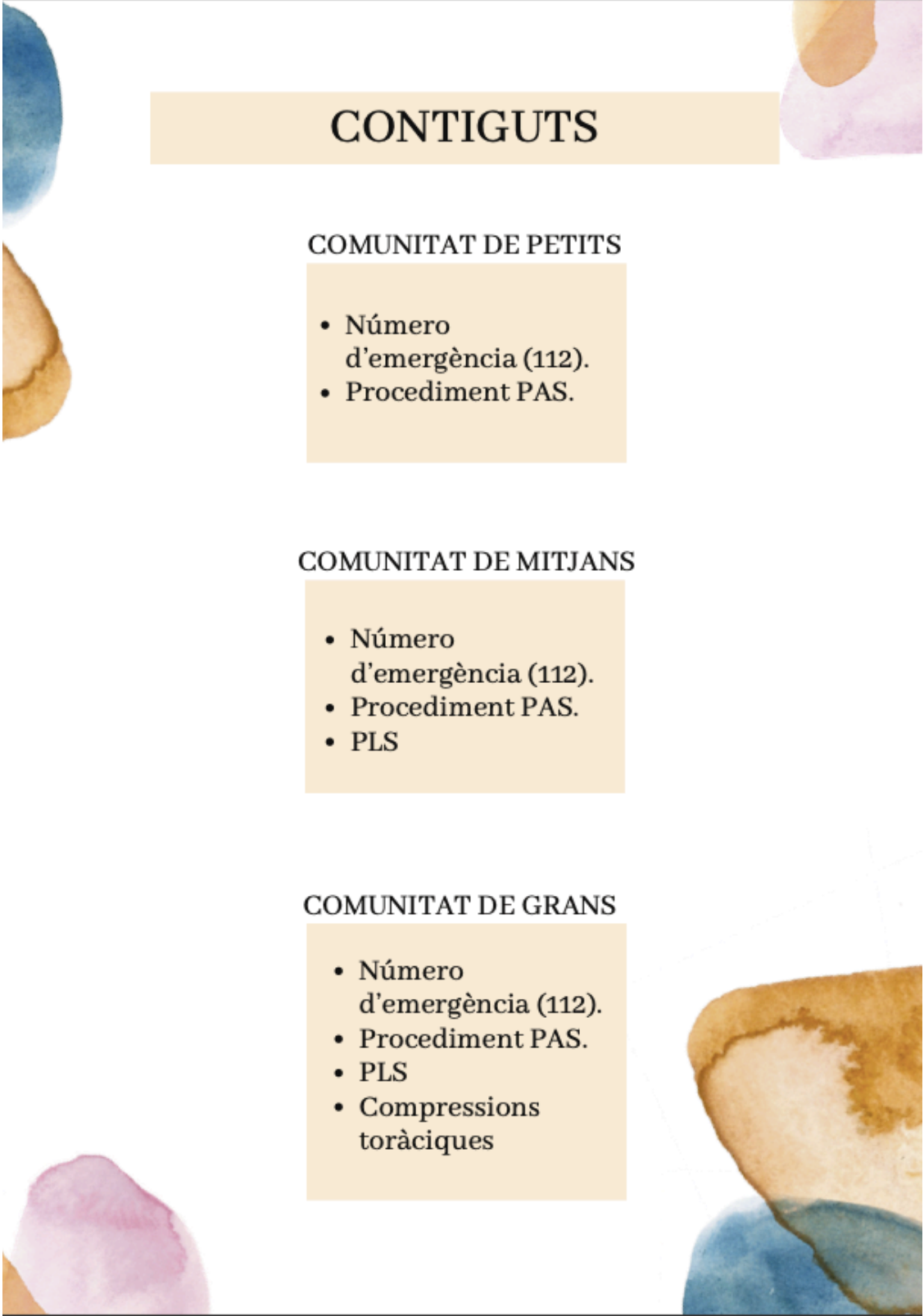
- Identificar situacions en què una persona es trobi en perill.
- Reconèixer el número d'emergència (112).
- Copiar el procediment PAS (Protegir- auxiliar- socórrer).

COMUNITAT DE MITJANS

- Recordar el número d'emergència (112).
- Actuar segons el procediment PAS.
- Introduir-se en la valoració de la respiració de la víctima.
- Introduir-se en col·locar a la víctima segons la PLS (posició lateral de seguretat).

COMUNITAT DE GRANS

- Recordar el número d'emergència (112).
 - Actuar autònomament segons el procediment PAS.
 - Valorar la respiració de la víctima.
 - Col·locar a la víctima segons la PLS.
 - Reconèixer les compressions toràciques.
-
-

CONTIGUTS

COMUNITAT DE PETITS

- Número d'emergència (112).
- Procediment PAS.

COMUNITAT DE MITJANS

- Número d'emergència (112).
- Procediment PAS.
- PLS

COMUNITAT DE GRANS

- Número d'emergència (112).
- Procediment PAS.
- PLS
- Compressions toràciques

METODOLOGIA

COMUNITAT DE PETITS I MITJANS

Aprenentatge basat en jocs

Beneficis:

- Pot atraure, motivar i retenir a l'alumnat que normalment no presta atenció a les metodologies tradicionals.
- Ajuda a desencadenar comportaments desitjats en l'alumnat.
- Genera mecanismes d'interacció entre iguals com a resultat del joc.
- El component social transforma els objectius del joc en competitiu o col·laboratiu.
- Té un efecte positiu en la competència comunicativa.

COMUNITAT DE GRANS

Aprenentatge cooperatiu

Beneficis:

- Incrementa el rendiment acadèmic a nivell individual ja que es crea una estructura per aprendre més eficaç basada en l'ajuda entre iguals que ajuda a assimilar millor la informació.
- L'augment de les interaccions socials entre iguals que ajuda a reduir l'aïllament.
- El desenvolupament d'habilitats socials.
- La cooperació que incrementa l'acceptació i respecte i afavoreix la salut mental, ja que entre els diferents integrants del grup es proporcionen suport i ajuda mútua.

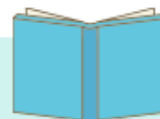
RECOMANACIÓ DE LECTURA

COMUNITAT DE PETITS

La lectura del llibre a la comunitat de petits es farà amb la mestra com a mediadora qui haurà d'entonar bé les diferents escenes del llibre per tal d'indicar quins són els moments més crítics. A més, haurà de donar melodia a la cançó per tal que els infants la comencin a sentir. En acabar la lectura és important remarcar la importància de trucar al 112 si ens trobem sols o soles en una situació d'emergència.

Una vegada el llibre s'hagi explicat unes 3 o 4 vegades, es deixarà a la biblioteca d'aula a l'abast dels infants perquè ells i elles pel seu compte el puguin llegir, mirant-lo, fullejant-lo, cantant la cançó o simplement mirant les il·lustracions

COMUNITAT DE MITJANS

En la comunitat de mitjans, amb la mestra com a mediadora, també es recomana guiar més la lectura amb diferents preguntes que portin a converses sobre primers auxilis. Preguntar als infants sobre situacions en què creuen que es poden veure en perill, què pensen de l'actuació de la Petra, què és important recordar... d'aquesta manera els fem reflexionar sobre el contingut en primers auxilis.

Igual que a la comunitat de petits, s'ha de deixar el llibre a l'abast dels infants per a què el puguin mirar i llegir pel seu compte.

COMUNITAT DE GRANS

En la comunitat de grans, com el llibre pot ser massa infantil i si l'han vist des de petits serà massa repetitiu, el podem utilitzar de forma diferent. Recomanem que el portin a aules de comunitats anteriors per fer la lectura ells i elles mateixos/es.

COMUNITAT DE PETITS

LA CANÇÓ I LA VACA PETRA

Aprofitar la figura de la vaca Petra (o alguna de les seves companyes) per assajar i aprendre la cançó. La vaca Petra pot acompanyar-la d'alguns moviments o passos de ball significatius perquè sigui més fàcil recordar la cançó.

La cançó es pot anar cantant quan es vulgui treballar els primers auxilis com introducció, abans o després de fer la lectura del conte, abans de sortir a fer una excursió... per anar assimilant-la i recordant-la.

Pelutx, titella o retall que pugui representar la vaca Petra o una de les seves companyes.

5 minuts

Tot el grup classe

CONTE MOTOR

Un conte motor consisteix en l'escenificació d'un conte mentre la mestra el va explicant en veu alta. Normalment són utilitzats en classes de psicomotricitat per contribuir a l'activitat motora dels petits i petites però en aquest cas l'important és la representació de la seqüència PAS. També cal remarcar que és important deixar als infants llibertat perquè representin el que s'està explicant de forma autònoma. Abans de fer l'activitat s'ha de deixar l'espai preparat i la mestra ha d'haver interioritzat bé el conte.

A elecció segons el conte motor.

15 minuts

Tot el grup classe

COMUNITAT DE PETITS

SITUACIONS DE PERILL

Per aquesta activitat la mestra ha de fer una petita introducció, que pot anar acompanyada de la figura de la Petra si es desitja, en què explicarà als infants que han d'identificar les situacions en què el protagonista o la protagonista es trobi en perill o no. Seguidament repartirà a cada infant un botó on aparegui el número 112 escrit.

Els alumnes asseuran a terra i la mestra es posarà en un lloc en què tothom la pugui veure amb les targetes a la mà. La mestra haurà d'ensenyar cada targeta una per una i poden anar acompanyades d'una petita narració. Quan una situació els sembli perillosa hauran d'aixecar el botó. A mesura que van apareixent les imatges la mestra les pot anar enganxant a una pissarra o a un altre suport i una vegada hagin sortit totes les targetes es pot fer una petita conversa amb les imatges a la vista.

Posteriorment es poden deixar les targetes a l'abast dels infants i es poden proposar jocs de classificació entre situacions perilloses i no perilloses.

Targetes on apareixen diverses situacions (algunes perilloses i altres no).
Botó amb l'112.

10 minuts

Tot el grup
classe

COMUNITAT DE MITJANS

MODIFICACIÓ DE LA CANÇÓ

A partir de la cançó que apareix al llibre es pot proposar canviar la lletra i en comptes d'utilitzar la paraula "vaca" passar a utilitzar la paraula "persona". D'aquesta manera a poc a poc cada vegada poden anar relacionant-lo més amb els éssers humans i auxiliari-los.

Es pot fer l'activitat des de diverses perspectives però aquí deixem una proposta d'activitat:

La mestra projecta la lletra a la pissarra amb forats buits on va la paraula vaca. El forat en primer lloc es pot omplir amb un dibuix d'una vaca i cantar la cançó. Seguidament es pot anar canviant el dibuix per altres animals (peix, gos, gat...) també es pot demanar als infants que suggereixin animals, fins que al final s'arribi al dibuix d'una persona. D'aquesta forma reforcem la cançó alhora que l'utilitzem en altres contextos.

Pel·lícula, titella o retall que pugui representar la vaca Petra o una de les seves companyes.

10 minuts

Tot el grup classe

ACTUACIÓ PAS

El grup es posarà en rotllana amb els ulls tancats i la mestra repartirà rols a diferents infants. Un infant serà l'accidentat, dos infants seran els que ajudin a la persona que s'ha accidentat i dos més seran infants que arriben en ambulància. Aleshores la mestra posarà una cançó i tothom haurà de caminar per la sala, quan la cançó s'aturi, la persona accidentada haurà de "caure" a terra com si es fes mal i les dues persones encarregades han d'anar a auxiliar-lo. Protegint-lo (separant a la resta de persones del voltant), mantenint la calma i trucant al 112 (la mestra encarregada de fer-los preguntes com si estigués a l'altre costat del telèfon). Quan la mestra faci el senyal, l'ambulància pot arribar.

Un telèfon de joguina.
Una sirena d'ambulància o material per ambientar el joc.

15 minuts

Tot el grup classe

COMUNITAT DE MITJANS

POSICIÓ LATERAL DE SEGURETAT (PLS)

Periòdicament s'haurien de fer proves assajades en parelles per practicar com es col·loca correctament una persona en posició lateral de seguretat i com podem valorar la seva respiració. Tot i així, també és important saber quan no hem de col·locar a la víctima en PLS.

Per practicar es pot jugar al "Simó diu" però adaptat a "L'accidentat té". Els i les alumnes es col·loquen en parelles i la mestra va dient situacions sobre el que li ha passat al company/a. "La parella s'ha fet un cop al cap" "La parella respira correctament però està inconscient", etc. Els infants han d'identificar aquelles situacions en què s'hagi de posar a la víctima en posició lateral de seguretat. Si s'equivoquen es poden anar eliminant (a elecció de la mestra). No és important qui ho faci més de pressa sinó qui identifiqui quan s'ha de fer.

Després els rols poden canviar i qui era víctima passa a ser auxiliador/a i a la inversa.

No es necessita

15 minuts

Parelles

COMUNITAT DE GRANS

PROVES ACTUADES

Dur a terme pràctiques més pautades, guiades i clares sobre com es valora la respiració d'una víctima i com es col·loca aquesta en la posició lateral de seguretat. Practicar a partir d'una persona experta que els ensenyi com dur-les a terme. La mateixa persona externa pot introduir als infants les compressions toràciques amb l'ajuda dels maniquins però sense incidir gaire, només perquè les coneguin.

Maniquins

45 mins-
1 hora

Parelles

SITUACIONS D'EMERGÈNCIA

A cada grup li es assignat una emergència que pot succeir a l'escola. A partir d'aquí, la mestra els deixarà consultar la guia on apareixen les diferents actuacions que s'han de fer o que no es poden fer. El grup ha de preparar una presentació amb el format que vulgui per més tard presentar-la a la resta.

Ordinadors, guia i
materials plàstics

4 hores

Petits
grups

VÍDEO PAS

Cada petit grup d'infants haurà d'escollir una de les emergències que apareix en la guia que han creat (o una que la mestra introdueixi a l'aula). A partir de l'emergència triada hauran de fer un vídeo on s'escenifiqui de forma breu l'accident i es mostri com s'ha d'actuar davant d'aquella emergència. Al vídeo ha d'aparèixer l'actuació PAS. Es recomana que abans de gravar es faci una sessió on els infants planifiquin les diferents escenes que apareixeran, una altra sessió per gravar i una última per editar.

Càmeres
i ordinadors

4 hores

Petits
grups

AVALUACIÓ

Per avaluar si s'han assolit els objectius que marquem al principi de la guia proposem els següents indicadors:

COMUNITAT DE PETITS

- Classifica les situacions en què un protagonista es troba en perill de les que no.
- Identifica el número d'emergència (112).
- Relaciona el número d'emergència amb les situacions de perill.
- Copia el procediment PAS.
- Reconeix el procediment PAS.

COMUNITAT DE MITJANS

- Participa de forma activa en les activitats pràctiques.
- Discerneix les situacions en què es pot posar a una persona en PLS de les que no.
- Identifica situacions en què una persona pot córrer perill.
- Escenifica de forma correcta la seqüència PAS.

COMUNITAT DE GRANS

- Participa de forma activa a les classes pràctiques.
 - Col·loca de forma precisa la víctima en PLS.
 - Valora correctament la respiració de la víctima.
 - Identifica les actuacions que podem fer i que no davant d'una situació d'emergència específica.
 - Escenifica de forma correcta la seqüència PAS (apareixent el número 112).
-
-

ALTRES LLIBRES D'INTERÈS

Títol: L'Aisha i els salvavides
Autora: Lucía Pereiro
Il·lustrador: Robert García
Editorial: Octaedro
Any de publicació: 2019
Lloc de publicació: Barcelona

L'Aisha, l'Unai, el Pau i la Indira es disposen a passar un dia d'aventures i exploració a la muntanya, quan té lloc un succés inesperat: el Miguel, el pare de la Indira i el Pau, pateix una emergència vital. De manera immediata i coordinada, i sota el lideratge de la petita Aisha, els nens miren d'aplicar tots els coneixements que han après sobre reanimació cardiopulmonar per salvar la vida del Miguel.

Títol: ¡Manos al corazón!
Autora: Miriam Hidalgo
Editorial: Círculo rojo
Any de publicació: 2019
Lloc de publicació: Espanya

En pare d'en Bruno ha patit un accident. En Bruno i l'Abril no han dubtat dues vegades: utilitzen les tècniques de primers auxilis que els ha ensenyat la mare de la Jimena, que és infermera, per ajudar-lo. Ara saben que gràcies a aquestes tècniques poden salvar vides. ¿Vols aprendre amb ells?

REFERÈNCIES

OBJECTIUS I CONTINGUT

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. (Ed.)(2021). Programa Suport Vital als Centres Educatius. Gencat. <http://xtec.gencat.cat/ca/comunitat/salutescola/suport-vital-als-centres-educatius/caracteristiques/>

METODOLOGIA

Bernardo, M., Presas, P., Bernard, D., Gracia, M. C., López-Jurado, M. P., Huertas-García, R., & Escalante, R. (2017). L'aprenentatge basat en el joc: aplicació a l'assignatura de Gestió de la Qualitat. REIRE Revista d'Innovació i Recerca en Educació, 10(1), 75-93. <https://revistes.ub.edu/index.php/REIRE/article/view/reire2017.10.11015/20149>

García, I. (2019). L'aprenentatge cooperatiu com a eina per desenvolupar l'autoestima i afavorir la inclusió a l'Educació Primària. [Treball de fi de grau]. Universitat Abat Oliba CEU. https://www.recercat.cat/bitstream/handle/2072/367644/TF_G-GARC%c3%8da_PARRILLA-2019.pdf?sequence=1